

TROMS fylkeskommune

ROMSSA fylkkasuohkan

ØKONOMIPLAN 2015 – 2018

Foto: Gryllefjordbrua - Knut Are Mortensen/Troms fylkeskommune

Innhold

Fylkesrådets innstilling til økonomiplanvedtak 2015-2018	4
1 Et budsjett for samferdsel og skole	8
2 Om økonomiplanen og øvrig fylkeskommunalt planverk	11
2.1 Økonomiplanen	11
2.2 Fylkesplanen	11
2.3 Økonomiske rammer	12
2.4 Troms fylkestrafikk	13
2.5 Arbeidsmiljøaspektet i økonomiplanen.....	14
2.6 Sentrale forutsetninger i økonomiplanperioden	15
3 Økonomiske forutsetninger	17
3.1 Endring av inntektssystemet for fylkeskommunene	17
3.2 Frie inntekter for Troms fylkeskommune i 2015	24
3.3 Pensjon, lønns- og prisvekst.....	27
3.4 Finansanalyse	29
4 Innsparinger.....	34
5 Nye driftstiltak	35
6 Investeringer.....	36
7 Driftssektorene	39
7.1 Organisering	39
7.2 Hovedoversikt netto driftsrammer 2015-2018	40
7.3 Politikerområdet	41
7.4 Kontrollorganer	43
7.5 Utdanning	44
7.6 Tannhelse	49
7.7 Kultur	54
7.8 Samferdsel.....	59
7.9 Næring.....	65
7.10 Stabs- og støttefunksjoner	70
Stabssjefen	70
Drifts- og utbyggingssenteret	72
Personal- og organisasjonssenteret	74
Økonomisenteret	76
IT-senteret	79

Fylkesrådets innstilling til økonomiplanvedtak 2015-2018

1. Fylkestinget vedtar følgende økonomiske rammer for økonomiplanen 2015-2018.

Tabell -. Hovedoversikt økonomiplan 2015-2018. Status etter statsbudsjettet. Oppdaterte kapitalkostnader, pensjonosv. I 1000 kr

Minus=inntekt, Pluss=utgift	2014	2015	2016	2017	2018
00 Politiske styringsorganer	27 618	26 434	25 034	25 934	25 034
01 Kontrollorganer	4 851	4 979	4 979	4 979	4 979
10 Stabs- og støttefunksjoner	143 909	145 248	142 748	141 948	141 948
20 Utdanning	1 026 535	1 006 671	1 004 850	998 873	990 473
40 Tannhelse	116 014	114 649	115 752	115 752	115 752
50 Kultur	90 129	91 179	90 388	90 373	90 358
60 Samferdsel	1 112 008	1 177 909	1 179 685	1 153 523	1 148 862
70 Næring	43 333	43 727	43 727	43 727	43 727
90 Sektorovergripende poster. Spesifisert:	59 686	58 738	5 451	-29 041	-59 268
Dekning underskudd 2012 og 2013 TFT FKF	40 000	16 710			
Innsparing samarb.avtaler/tilsk. Fordeles i budoppf 30/4	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Innsparing sentraladm. Fordeles i løpet av året	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Avsetning til lønnsvekst 2014	55 154	52 000	52 000	52 000	52 000
Avsetning lønnsvekst 2015, 3,3 pst.		38 900	38 900	38 900	38 900
Pensjonsutgifter	24 420	33 725	33 725	33 725	33 725
Avsetn. pensjon tidl.ansatte Sikkerhetsopplæringen for fiskere		5 000			
Mva kompensasjon (samlepost til fordeling)	-7 692	-7 692	-7 692	-7 692	-7 692
Ref. kapitalutgifter fra Tromsø kommune Rassikring	-642	-612	-582	-552	-632
Ref. kapitalutgifter Dale-Alvestad Harstad kommune	-2 098	-2 049	-2 002	-1 954	-1 906
Refusjon kapitalutgifter TANN-bygget fra staten	-18 236	-17 742	-17 240	-16 753	-16 259
Dekning kapitalutgifter fra etatene	-24 620	-52 902	-85 058	-120 115	-150 804
A Sum sektorer, netto utgifter	2 624 083	2 669 534	2 612 614	2 546 068	2 501 865
Skatteinntekter inkl inntektsutjevning	-880 260	-805 800	-805 800	-805 800	-805 800
Rammetilskudd	-1 832 324	-2 013 536	-1 996 126	-1 977 541	-1 958 956
B Sum inntekter (ekskl. renter)	-2 712 584	-2 819 336	-2 801 926	-2 783 341	-2 764 756
C BRUTTO DRIFTSRESULTAT (=A+B)	-88 501	-149 802	-189 312	-237 273	-262 891
Renteutgifter	68 647	70 900	88 350	121 300	130 100
Aksjeutbytte	-1 500	-1 633	-1 633	-1 633	-1 633
Renteinntekter	-8 750	-5 500	-6 250	-7 500	-7 500
Rentekompensasjon skolebygg	-6 550	-3 900	-3 750	-3 600	-3 450
Rentekompensasjon veginvesteringer	-13 000				
D Netto renteutgifter	38 847	59 867	76 717	108 567	117 517
E Avdrag på lån	89 006	89 500	107 250	124 700	144 600
F NETTO DRIFTSRESULTAT (=C+D+E)	39 352	-435	-5 345	-4 006	-774
Brukt slik:					
Bruk av "gamle" disposisjonsfond til enkelt prosjekter ("oppdydding")	-5 000				
Avsetning til/bruk av disposisjonsfond	-19 371	435	5 345	4 006	774
Avsetning til/bruk av disposisjonsfond - premieavvik	-14 980				
Overføringer til investeringsregnskapet					
Dekning/bruk av tidligere års under-/overskudd					
G REGNSKAPSMESSIG RESULTAT når skatt og rammetilskudd er justert i fht statsbudsjettet	1	0	0	0	0

2. Fylkestinget er kjent med at de vedtatte rammene gir følgende netto driftsresultat for perioden:

2014	2015	2016	2017	2018
1,40 %	0,02 %	0,19 %	0,14 %	0,03 %

Netto driftsresultat er omtrent null i hele perioden, lånegjelden er høy, kapitalkostnadene er skjøvet fram i tid og det er ikke reserver på fond.

3. Følgende rammereduksjoner er lagt til grunn i økonomiplanperioden:

	2015	2016	2017	2018
Stab- og støtte	-2 000	-3 000	-3 800	-3 800
Utdanning	-8 000	-8 721	-1 398	-1 398
Tannhelse	-927	176	176	176
Kultur	-1 224	-2 000	-2 000	-2 000
Samferdsel	-14 882	-6 900	-15 900	-15 900
Næring	-548	-548	-548	-548
SUM	-27 581	-20 993	-23 470	-23 470
I tillegg på utdanning:				
Skolestruktur, effektivisering		-2 300	-7 700	-16 100
Tilbaketrekk engangsbevilgning	-20 300	-19 100	-27 000	-27 000
SUM	-47 881	-42 393	-58 170	-66 570

4. Fylkestinget vedtar følgende nye driftstiltak:

	2015	2016	2017	2018
Stab- og støttefunksjoner:				
Eiermelding TK	750			
Horizon 2020	750			
Samferdsel:				
Ny tunnelforskrift	25 882	20 307	13 293	9 740
Styrking vegvedlikehold utover prisvekst	21 194	20 563	10 415	9 307
Utdanning:				
Styrking fagskoler utover prisvekst	807	807	807	807
Rett til påbygning etter oppnådd fagbrev, helårseffekt av endring i 2014	4 300	4 300	4 300	4 300
Kultur:				
Matching statsbudsjettet kultur	140	140	140	140
Halti II	500	500	500	500
Sektorovergrepene poster:				
Avsetning til pensjon tidligere ansatte Sikkerhetsopplæringen for fiskere	5 000			
Sum tiltak	59 323	46 617	29 455	24 794

5. Entrepriser på Langsundforbindelsen lyses ut når Stortinget har behandlet bompengeproposisjonen og avklart prinsippene for bruk av fergeavløsningsmidler.
6. Følgende låneopptak dekkes innenfor rammen til samferdsel:
 - a. Alle rentekompensasjonslån knyttet til vegformål
 - b. Ordinære låneopptak knyttet til Bjarkøy og Langsund
 - c. Bussdepot
 - d. Flyte kai Harstad
 - e. Rassikring
7. Refusjoner på rentekompensasjonslån, tilskudd fra Harstad Kommune (Bjarkøyforbindelsen) og Karlsøy Kommune (Langsundforbindelsen) inntektsføres på rammen til samferdsel.
8. Avdragstiden på nye ordinære låneopptak til vegformål og skolebygg forlenges med 10 år til;
 - a. 30 år for skolebygg
 - b. 40 år for vegformål
9. Økonomiplan 2015-2018 krever endring i Finansreglementet. Det legges frem en egen sak til fylkestinget der finansreglementets punkt 7. Forvaltning av fylkeskommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler, endres.
10. Løpetiden på eksisterende låneportefølje forlenges for å tilpasse avdragene til kommunelovens minimumsavdrag. Effekten i økonomiplanperioden av dette er forutsatt ført på sektorovergripende poster (sektor 90).
11. Økningen i rentekompensasjonslån fra 100 til 143,5 mill. kroner disponeres til å redusere avdrag og renter på eksisterende lån. Effekten i økonomiplanperioden av dette er forutsatt ført på sektorovergripende poster (sektor 90).
12. Fylkesrådet delegeres fullmakt til å selge boliger og eiendommer som ikke leies ut til egen ansatte eller som på annen måte er i bruk av fylkeskommunen.
13. Et eventuelt regnskapsmessig overskudd settes av til å dekke det gjeldende års premieavvik.

Budsjett 2015:

1. Det vedtas et netto driftsbudsjett på kr 2.669.534.000.
2. Skattøret settes til 2,60 prosent som er høyeste lovlige sats i henhold til tilleggspolisjonen til statsbudsjettet. Dersom skattøret endres ved behandling av statsbudsjettet i Stortinget, endres skattøret i tråd med denne endringen.

3. Fylkestinget vedtar et investeringsbudsjett på kr 668.500.000 hvorav kr 539.400.000 finansieres ved låneopptak. Av låneopptaket er 143,5 mill. kroner lån med rentekompensasjon og 20 års løpetid.

Investeringsbudsjettet fordeler seg med kr 230.000.000 på utdanning og kr 438.500.000 på samferdsel.

4. Budsjett til kontrollorganer, inklusiv kjøp av revisjonstjenester fra KOMREV NORD og kontrollutvalg for 2015 vedtas med netto driftsutgifter på 4.979.000 kroner inklusive prisvekst.
5. Fylkestinget bevilger kr 535.649.000 som netto budsjetttramme for 2015 til Troms Fylkestrafikk FKF. Beløpet inngår i samferdselsetatens budsjetttramme.
6. Det bevilges 16,71 mill. kroner til å dekke tidligere års underskudd i Troms fylkestrafikk FKF. Avsetningen gjøres på sektorovergripende poster. I tillegg dekkes 2 mill. kroner av tidligere underskudd innenfor rammen til samferdsel.
7. Tromsø Sikkerhetssenter er solgt for 21 mill. kroner. For å dekke renter og avdrag på om lag 2 mill. kroner disponeres 17,02 mill. kroner til nedbetaling av lån. Fylkesrådet kommer tilbake til disponering av et eventuelt restbeløp i budsjettoppfølgingen per 30.4.2015.
8. Det settes av 5 mill. kroner for å dekke den akkumulerte innbetalingen knyttet til pensjon for tidligere ansatte ved Sikkerhetsopplæringen for fiskere (SOFF), som ikke er meldt inn i den offentlige pensjonsordningen ved tilsetting.
9. Fylkeskommunens trekkrettigheter settes til 100 mill. kroner i 2015.
10. Fylkestinget delegerer til fylkesrådet å:
 - a. Fordele avsetninger til lønnsvekst i tråd med resultatene av lønnsforhandlingene i 2014 (helårsvirkning) og 2015.
 - b. Justere innleggelse av nye tiltak foreslått i budsjett 2015.
 - c. Fordele samlepost merverdiavgiftskompensasjon forholdvis på alle etater
 - d. Justere for økte pensjonsutgifter (løpende premie KLP og SPK samt reguleringspremien).

1 Et budsjett for samferdsel og skole

Troms er et godt fylke å bo i med en økonomisk vekst over landsgjennomsnittet, med lav arbeidsledighet og med positive framtidsutsikter. Fylkeskommunens politiske prioriteringer må bidra til at fylkets innbyggere kan utnytte det potensialet regionen har.

Fylkesrådet Fusdahl tiltrådte 13. januar 2014 fordi man i felleskap mener dette potensialet best realiseres ved å satse på to kjerneoppgaver.

Først er utviklingen og opprettholdelsen av en videregående utdanning som ivaretar en god balanse mellom geografisk nærhet, faglig forsvarlighet og bredde i det faglige tilbudet. Det å ha utdanning av god kvalitet både i videregående opplæring og i fagskolene er viktige tiltak for å sikre regionen nødvendig arbeidskraft og kompetanse.

Det andre er å bidra til en god infrastruktur for passasjerer, informasjon og gods. Det sikrer dermed at de produktene og tjenestene innbyggerne produserer, lett kan bringes til markedene.

Fylkesrådet legger fram et budsjettforslag som søker å balansere de største sektorene Troms fylkeskommune driver, utdanning og samferdsel. Det er krevende, ikke minst sett i lys av nedtrekket etter nytt inntektssystem for fylkeskommunene. Endringene i rammeoverføringene påvirker Troms fylkeskommune hardt, med et nedtrekk mot slutten av økonomiplanperioden på om lag 81 millioner kroner i 2019. I statsbudsjettet for 2015 er det varslet at man skal komme tilbake til inntektssystemet i kommuneproposisjonen for 2016.

Fylkesrådets forslag til budsjett for 2015 inneholder flere eksterne usikkerhetsmomenter enn tidligere. En hovedgrunn til dette er at det fremlagte dokument baserer seg på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015. I skrivende stund er det grunn til å tro at det kan komme endringer for den fylkeskommunale økonomi etter de politiske forhandlinger som skal finne sted frem mot Stortingets behandling i desember 2015.

Inntektene til fylkeskommunen er redusert på flere fronter i løpet av økonomiplanperioden. En ansvarlig håndtering av den alvorlige økonomiske situasjonen er fylkesrådets hovedprioritering i økonomiplanen. For å kunne legge frem en økonomiplan i balanse er det nødvendig redusere utgiftsnivået. For å sikre at det er handlingsrom foreslår fylkesrådet å bruke økningen i rentekompensasjonslån til å redusere avdrag og renter på eksisterende lån, for 2015 betyr dette en innsparing på 0,6 millioner kroner, for 2018 betyr det en innsparing på 10,4 millioner kroner. I tillegg til dette foreslår fylkesrådet en endring i finansreglementet som endrer nedbetalingstiden på fylkeskommunens lån, samt tilpasse avdragene til kommunelovens minimumsavdrag. Effekten av denne endringen er 1,5 millioner kroner i 2015 og 14,6 millioner kroner i 2018.

Fylkesrådet vil fortsette arbeidet med å gjennomgå organiseringen av fylkeskommunen med sikte på å oppnå en mest mulig effektiv utnyttelse av ressursene. Fylkesrådet mener det er nødvendig med en gjennomgang av hele fylkeskommunens drift med henblikk på å frigjøre

midler, og samtidig unngå at man i fremtiden havner i en driftsmessig situasjon som hindrer videreføring og utvikling av de tjenestene fylkeskommunen skal levere.

Det fremlagte dokument tegner et bilde av utfordrende økonomiske år for Troms fylkeskommune. Det gjør det desto viktigere for fylkesrådet å vise til at det i Tiltredelseserklæring er varslet en prioritering av fylkeskommunens to hovedoppgaver, utdanning og samferdsel. Budsjettforslaget fra fylkesrådet inneholder en prioritering på samferdsel gjennom en rammeøkning fra 2014 til 2015 på 3 prosent, etter prisvekst.

2 Om økonomiplanen og øvrig fylkeskommunalt planverk

2.1 Økonomiplanen

Økonomiplanen omfatter hele fylkeskommunens virksomhet og skal gi en mest mulig realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver. Økonomiplanen er det sentrale redskapet for planlegging og styring av fylkeskommunens virksomhet. I økonomiplanen fastsettes rammene for kommende års budsjettarbeid.

2.2 Fylkesplanen

Fylkesplan for Troms 2014-2025 ble vedtatt av fylkestinget vedtatt i sak 57/14.

Formålet med fylkesplanen er få etablert et felles og omforent grunnlag for den strategiske utviklingen av Troms fylke. Fylkesplanen trekker opp langsiktige utviklingsstrategier, angir prinsipper og legger føringer for prioritering av innsats:

Følgende 9 mål er fastsatt i fylkesplanen og skal ligge til grunn for økonomiplanarbeidet:

- Være koblet på den nasjonale nordområdepolitikken og gi denne et regionalt uttrykk, der nærings-, infrastruktur- og kompetanseutvikling i Troms understøtter vårt bidrag til å sikre velferd og utvikling i Norge.
- Være konkurransedyktig nasjonalt og internasjonalt og trekke til oss kompetent arbeidskraft, kapital og nyskapende virksomheter.
- Kommunikasjoner og infrastruktur i Troms skal forvaltes og utvikles på en bærekraftig måte for å gi samfunns- og næringsliv gode vilkår for utvikling og markedstilgang.
- Velfungerende sentra som motorer for regional utvikling.
- Arealforvaltningen skal være forutsigbar og legge til rette for god og bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling basert på oppdatert kunnskap og godt planverk i kommunene.
- Trygge og inkluderende oppvekst - og levekår skal bidra til god helse og utjevning av sosiale forskjeller.
- Sørge for at tannhelsetjenester, herunder spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket.
- Den videregående opplæringen skal preges av profesjonalitet og mestring, og gi en kunnskapsbasis som kan møte endringer i samfunnets behov.
- Et videregående opplæringstilbud der elever, lærlinger/lærekandidater fullfører med oppnådd grunn-, yrkes eller studiekompetanse.

Til hvert mål er det et sett av strategier, totalt 84 strategier. Gjennom økonomiplanen skal vi følge opp strategiene i fylkesplanen.

Fylkesplanen vil ligge til grunn for samarbeid og samvirke mellom sentrale utviklingsaktører i fylket. Fylkesplanen skal som regional plan, jf. pbl § 8-2, legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen (fylket).

2.3 Økonomiske rammer

Økonomiplan 2014-2017 ble vedtatt med stramme økonomiske rammer, bruk av alle reserver og betydelig innsparinger på alle sektorer. Netto driftsresultat ble budsjettert med underskudd i 2014 ved bruk av 40 mill. kroner av tidligere fondsavsetninger. I løpet av 2014 har fylkesrådet gjort en opprydding i gamle fondsavsetninger for å sikre dekning av 50 mill. kroner som er bevilget til åpningsbalanse for Troms fylkestrafikk. Netto driftsresultat var om lag null i resten av planperioden og uten noen reserver.

Det betyr at det utgangspunktet for økonomiplan 2015-2018 var lite eller ikke noe handlingsrom og at eventuelle nye prioriteringer må finansieres ved omprioriteringer fra/nedtrekk på andre områder. For å styrke økonomiplanen er det forutsatt at Finansreglementet endres, slik at avdragstiden på nye låneopptak til vegformål og skolebygg forlenges fra 30 til 40 år og fra 20 til 30 år.

Endringer i inntektssystemet

I statsbudsjettet er det lagt frem forslag til nytt inntektssystem. Summen av endringene gir en nedgang i frie inntekter for Troms fylkeskommune på 81,094 mill. kroner når de er faset inn med full virkning fra 2019. Endringen i inntektssystemet fases inn over 5 år slik at nedgangen i 2015 er 6,754 mill. kroner, og økende med 18,585 mill. kroner per år til og med 2019. I 2018 som er siste året i kommende økonomiplan er tapet i frie inntekter 62 mill. kroner.

Forslag til statsbudsjett 2015

I tillegg til endringer i inntektssystemet er det en generell inntektsøkning i forslag til statsbudsjett slik at det totalt er en økning i frie inntekter til Troms fylkeskommune på 22 mill. kroner i 2015. Samtidig har staten lagt inn forventninger om at Troms fylkeskommune skal øke vedlikeholdet av tunneler med 25,882 mill. kroner og styrket ramme til innhenting av forfall av fylkeveg på 21,194 mill. kroner. Dette betyr at det er en reell nedgang i de frie inntekter når det korrigeres for statlige satsinger.

Konsekvensen av statsbudsjettet for 2015 for økonomiplan 2015-2018 var et økende underskudd utover i planperioden. Fylkesrådet har derfor vært nødt til å ta grep og i innstillingen ligger det flere forslag for å kunne legge frem en økonomiplan i balanse.

Grep for å redusere driften til lavere inntekter

For å styrke økonomiplanen er det forutsatt at Finansreglementet endres, slik at avdragstiden på nye låneopptak til vegformål og skolebygg forlenges fra 30 til 40 år og fra 20 til 30 år. I tillegg er det lagt opp til forlenget løpetid på eksisterende låneportefølje for å tilpasse avdragene til kommunelovens minimumsavdrag. Dette vil gi økt handlingsrom på 4,95 mill. kroner i 2015, økende til 10,7 mill. kroner i 2016, 10,1 mill. kroner i 2017 og 16,4 mill. kroner i 2018.

Utdanningssektoren fikk en tilleggsbevilgning på 36 mill. kroner i 2014. Denne reduseres med 28 mill. kroner i 2015. I tillegg er det nødvendig å innarbeide en del nye kostnader i budsjettet. Det ble derfor i fylkestingssak 42/14 vedtatt innsparinger på utdanning på tilsammen 35 mill. kroner i 2015. Tiltakene er økende i planperioden slik at innsparingen er beregnet til 43,4 mill. kroner i 2018.

Fylkesrådet har i sin innstilling valgt å justere innsparingene som lå til grunn i økonomiplan 2014-2017 noe. Innsparingen er som følge av dette øket med 2,5 mill. kroner.

Rammen for rentekompensasjonslån er øket med 43,5 mill. kroner til 143,5 mill. kroner. Fylkesrådet foreslår å bruke denne rammen fullt ut på Bjarkøy og Langsund forbindelsene. Den økte rammen reduserer rente- og avdragsbelastningen i økonomiplanen. På grunn av de stramme økonomiske rammene er denne reduksjonen forutsatt ført på sektorovergripende poster for å levere enn innstilling til økonomiplan i balanse.

Den anstrengte økonomien gjør at det i liten grad er funnet rom for bevilgninger til nye tiltak.

2.4 Troms fylkestrafikk

I økonomiplanen 2014-2017 er i 2015 satt av 30 mill. kroner til å dekke underskuddet til Troms fylkestrafikk FKF (TFT) fra 2013. Deler av underskuddet ble dekket i 2013, slik at avsetningen var planlagt redusert med 17,09 mill. kroner jmf. fylkestingssak 40/14.

Imidlertid er det prognostisert et underskudd for 2014 i TFT på 5,8 mill. kroner. Som følge av dette foreslår fylkesrådet at avsetningen i 2015 til dekning av tidligere års underskudd reduseres til 16,71 mill. kroner. Avsetningen gjøres på sektorovergripende poster. I tillegg foreslår fylkesrådet at 2 mill. kroner dekkes innenfor rammen til samferdsel.

2.5 Arbeidsmiljøaspektet i økonomiplanen

Troms fylkeskommune er en inkluderende arbeidslivsbedrift (IA-bedrift), og har som overordnet mål å redusere sykefraværet, øke fokuset på jobbnærværet og hindre "utstøting" fra arbeidslivet. Det satses på å redusere sykefraværet gjennom god oppfølging av sykemeldte, fysisk aktivitet og seniorpolitiske tiltak, i tillegg til å øke fokuset på helsefremmende faktorer og helsefremmende ledelse. Videre er det systematiske arbeidet med helse, miljø og sikkerhet i virksomhetene høyt prioritert. Det er et sterkt fokus på at dette er et viktig lederansvar, og det er etablert pliktig rapportering av aktiviteter på HMS-området.

Fylkesrådet er særlig opptatt av å utvikle et godt psykososialt arbeidsmiljø. Fra 2007 gjennomføres jevnlig kartlegginger av arbeidsmiljøet i alle enhetene i fylkeskommunen, og på den måten kvalitetssikrer vi arbeidsmiljøet. Ledere og medarbeidere arbeider sammen om å utvikle og følge opp tiltak som utvikler arbeidsmiljøet, på bakgrunn av funnene i kartleggingene samt dialog omkring hva som vil virke helsefremmende og motiverende.

Fysisk arbeidsmiljø ivaretas gjennom gode rutiner for internkontroll, oppsøkende tiltak og forhold avdekket på vernerunder.

Bedriftshelsetjenesten i Troms fylkeskommune tilbys som en intern tjeneste. På grunn av nye krav til godkjenning av bedriftshelsetjenesten er det ansatt egen bedriftslege, og tjenesten har utdannet egen verneingeniør og utvikler kompetanse innen yrkeshygiene.

Fylkesrådet er opptatt av gode prosesser i omstilling. Det er utviklet egne retningslinjer for omstilling i fylkeskommunen. Ledere og tillitsvalgte skolerer jevnlig på saksbehandlingsregler, risikovurdering og psykologiske reaksjoner. Lokale prosesser skal følges tett fra personal- og organisasjonssenteret.

Fylkesrådet har som mål å være en god arbeidsgiver:

Våre ledere skal være i stand til å utøve godt lederskap i forhold til sine medarbeidere. Lederne skal fremstå helhetlig og være synlig og tydelig, og stille krav til sine medarbeidere. Lederne skal veilede, støtte og motivere medarbeiderne til å oppnå gode resultater i møte med samarbeidspartnere og brukere. Lederne skal oppmuntre til initiativ, nytenkning og fleksibilitet. Lederne skal ha fullmakter til å ta ansvar. Det jobbes jevnlig med lederutvikling i organisasjonen.

Det er viktig å ha motiverte medarbeidere som ønsker å gjøre en god jobb for Troms fylkeskommune, og som får den støtte og oppfølging de har behov for. Alle ansatte i Troms fylkeskommune skal gis tillit og myndighet og ta personlig ansvar. Ansatte skal kunne utnytte og utvikle sin kompetanse, og ha mulighet for å utvikle seg i den jobben de har, eventuelt til nye oppgaver i organisasjonen. Det settes årlig av midler til individuell kompetanseheving der det er mulig å søke støtte til videreutdanning.

2.6 Sentrale forutsetninger i økonomiplanperioden

1. Faste 2015-priser i hele økonomiplanperioden.
2. Årslønnsveksten fra 2014 til 2015 er satt til 3,3 prosent i tråd med forutsetningene i statsbudsjettet. Det er avsatt 38,9 mill. kroner til dekning av årslønnsveksten i 2015 inkludert lønnsoverheng fra 2014 til 2015. Avsetningen fordeles til de enkelte sektorer i tråd med lønnsforhandlinger som gjennomføres i løpet av 2015.
3. Rammene er prisjustert med 2,3 prosent.
4. Kommunal deflator, det vil si den generelle prisveksten på kommunale tjenester, er 3,0 prosent.
5. Refusjon sykelønn er økt med 2,3 prosent som er i tråd med den generelle prisjusteringen.
6. Pensjonspremie budsjetteres med hhv. 13,60 prosent pensjonspremie for lærere til Statens Pensjonskasse og 18,18 prosent ordinær pensjonspremie for ansatte til Kommunal Landspensjonskasse (inkludert folkevalgt).
7. I økonomiplanperioden er det budsjettet med differensierte løpende renter.
 - a. Løpende rente på gjeld er budsjettet med henholdsvis 3,0 prosent i 2015, 3,2 prosent i 2016, 4,0 prosent 2017 og 4,0 prosent i 2018.
 - b. Løpende rente på overskuddslikviditet er budsjettet med henholdsvis 2,2 prosent i 2015, 2,5 prosent i 2016, 3,0 prosent 2017 og 3,0 prosent i 2018.
8. I 2015 vil andel av gjeld med fastrentebetingelser være om lag 59 prosent og andel gjeld med flytende rentebetingelser blir vel 41 prosent. Samlet lånegjeld ved inngangen til 2015 vil være om lag 2,0 mrd. kroner.
9. Fylkeskommunalt skattøre er satt til 2,60 prosent i 2015, og er redusert med 0,05 prosentpoeng fra 2014.
10. Økningen i skatteinntekter er satt til 4,5 prosent fra 2014 til 2015.
11. Aksjeutbytte er satt til 1,633 mill. kroner fra Ymber AS i 2015. Nivået på utbyttet er holdt uendret i hele økonomiplanperioden.
12. Regnskapet for 2014 er forventet avlagt med regnskapsmessig balanse.
13. Tannlegetakstene økes med 6,3 prosent i tråd med prisstigningen.
14. Kollektivtakstene som er lagt til grunn for 2015, er i tråd med fylkesrådets vedtak i sak 224/14.

15. Hovedelementene i driftsbudsjettet er:

	2015	2016	2017	2018
Frie inntekter (skatt, rammetilskudd, utbytte, rentekompensasjon skolebygg)	-2 824 869	-2 807 309	-2 788 574	-2 769 839
<u>Disponert slik:</u>				
Netto driftsutgifter	2 669 534	2 612 614	2 546 068	2 501 865
Netto renter og avdrag	154 900	189 350	238 500	267 200
Bruk av / Til fondsavsetning	435	5 345	4 006	774
Balanse	0	0	0	0

3 Økonomiske forutsetninger

I forslag til statsbudsjett 2015 legges det opp til en samlet realvekst i frie inntekter for fylkeskommunene på 500 mill. kroner. Ved fordeling i henhold til forslag til nytt inntektssystem gir dette en realvekst i frie inntekter til Troms fylkeskommune på 22 mill. kroner. Inkludert i dette ligger det føringer til tunneler på 25 mill. kroner og styrket ramme til innhenting av forfall av fylkeveg på 21 mill. kroner. Dette betyr at veksten i de frie inntektene ikke er stor nok til å dekke bevilgning til veg og tunneler i tråd med statens føringer uten at det reduseres på andre områder med tilsammen om lag 24 mill. kroner.

3.1 Endring av inntektssystemet for fylkeskommunene

Nytt inntektssystem ble presentert i kommuneproposisjonen for 2015. Det som ble presentert i statsbudsjettet for 2015 er i hovedsak uendret, det er kun gjort noen justeringer som slår positivt ut for Troms. Hvis forslaget blir vedtatt implementeres nytt inntektssystem fra årsskiftet.

I statsbudsjettet er det lagt frem forslag til nye kostnadsnøkler, endret skatteutjevning, endret overgangsordning og det er foreslått en kompensasjonsordning for de fylkene som taper mest på omleggingene. Summen av endringene gir en nedgang i frie inntekter på 81,094 mill. kroner når de er fasett inn med full virkning fra 2019. Endringen fases inn over 5 år slik at inntektsnedgang i 2015 er 6,754 mill. kroner, og økende med 18,585 mill. kroner per år til og med 2019. Inntektstapet i 2018 som er siste året i kommende økonomiplanperiode er 62,5 mill. kroner. Med en presset økonomi i vedtatt økonomiplan vil inntektstapet medføre krevende omprioriteringer. Virkning av elementene og innfasing er vist i tabell nedenfor.

	Samlet omfordelingsvirkning av endrede kostnadsnøkler. I kr	Omlegging til symmetrisk inntektsutjevning.	Taps-kompensasjon.	Innfasing av effekt	Økning i inntektstap per år.
2015 (år 1)	-18 585 000	1 334 000	10 497 000	-6 754 000	-6 754 000
2016 (år 2)	-37 170 000	1 334 000	10 497 000	-25 339 000	-18 585 000
2017 (år 3)	-55 755 000	1 334 000	10 497 000	-43 924 000	-18 585 000
2018 (år 4)	-74 340 000	1 334 000	10 497 000	-62 509 000	-18 585 000
2019 (år 5)	-92 925 000	1 334 000	10 497 000	-81 094 000	-18 585 000

De fylkeskommunene som taper mest på omfordelingen er Sogn og Fjordane, Nordland, Troms, Nord-Trøndelag og Finnmark. Den største vinneren er Oslo etterfulgt av Vestfold, Rogaland, Buskerud, Oppland og Aust-Agder. Fordelingsvirkningene for alle fylkeskommunene er vist i tabellen nedenfor.

	Førsteårseffekt omlegging av utgiftsutjevning	Anslag virkning av ny inntektsutjevning	Kompensasjon for endringer i utgiftsutjevningen	Systemeffekt 1 år, inkl. omlegging ny inntektsutjevning og kompensasjon
	(1000 kr)	(1000 kr)	(1000 kr)	(1000 kr)
	1	2	3	4
01 Østfold	-14 497	436	8 188	-5 873
02 Akershus	-9 853	27 804	0	17 951
03 Oslo	134 413	-94 779	0	39 634
04 Hedmark	-26 751	-851	15 110	-12 492
05 Oppland	-9 308	-150	5 258	-4 201
06 Buskerud	3 897	6 433	0	10 330
07 Vestfold	13 063	3 007	0	16 070
08 Telemark	-12 050	1 431	6 806	-3 812
09 Aust-Agder	-3 310	797	0	-2 513
10 Vest-Agder	3 899	1 894	0	5 793
11 Rogaland	69 489	24 454	0	93 943
12 Hordaland	-11 251	16 164	0	4 913
14 Sogn og Fjordane	-55 769	1 569	31 500	-22 700
15 Møre og Romsdal	9 365	4 191	0	13 556
16 Sør-Trøndelag	11 594	4 912	0	16 506
17 Nord-Trøndelag	-24 254	-447	13 699	-11 002
18 Nordland	-56 533	1 334	31 931	-23 268
19 Troms	-18 585	1 334	10 497	-6 754
20 Finnmark	-3 561	467	2 011	-1 082
Heile landet			125 000	125 000

Kostnadsnøkler

Store deler av dagens kostnadsnøkler er basert på analyser og tallmaterialet som er minst 20 år gamle. Dette gjelder både selve kostnadsnøklerne og sammenvektingen av vektene i beregningen. Når det er lenge siden forrige revidering/oppdatering vil også konsekvensene og omfordeling av oppdateringer bli store. Samlet effekt for Troms fylkeskommune av endrede kostnadsnøkler er inntektstap på 92,925 mill. kroner. Dette utgjør i 2015 er 18,585 mill. kroner, men på grunn av tapskompensasjon og endringer av inntektsutjevningen er trekket i inntektene 6,75 mill. kroner.

Det er gjort noen endringer i beregningen av kostnadsnøklerne siden kommuneproposisjonen i vår:

1. Fylkesfaktoren for båter er oppdatert med siste tilgjengelige regnskapstall og baseres nå på et gjennomsnitt av årene 2011-2013.
2. Delkostnadsnøkkel for buss og bane er oppdatert med nyere analyser som øker kriterieverdien på innbyggere i alderen 6-34 år og reduserer verdien på innbyggere per kilometer offentlig vei og innbyggere bosatt spredt.
3. Det er gjort mindre justeringer i kostnadsnøkkelene som følge av små korrigeringer i tallgrunnet.

Som følge av disse endringene reduseres tapseffekt for Troms fylkeskommune som følge av omlegging av kostnadsnøkkelen fra 24 mill. kroner til 18,585 mill. kroner i forhold til forslaget i kommuneproposisjonen.

Inntektstapet kommer som følge av endringer i kriteriene og vektingen knyttet til samferdsel. Størst er tapene knyttet til fylkesveger og båt/ferge. Tapene kommer både som følge av omlegging av kriteriene og innlemming av midlene knyttet til forvaltningsreformen i 2010. De nye kostnadsnøkklene på videregående opplæring som tar hensyn til kostnader knyttet til spredtbygd befolkning, gir Troms fylkeskommunen er liten gevinst, mens endringene i kriteriene for tannhelse nesten ikke har effekt på inntekten. Nedenfor er det redegjort nærmere om endringene i kostnadsnøkklene.

Videregående opplæring

Dagens delkostnadsnøkkel for videregående opplæring består av to kriterier:

1. Innbyggere 16–18 år (77,5 pst. av delkostnadsnøkkelen)
2. Søkere til yrkesfaglige utdanningsprogrammer (22,5 pst. av delkostnadsnøkkelen).

Antallet 16–18-åring er den faktoren som har størst effekt på utgifter til videregående opplæring.

I forslag til ny sektornøkkel for videregående opplæring er søkere yrkesfag endret til søkere høykostnads utdanningsprogrammer. I tillegg er det tatt inn kriterie for reiseavstand. Vekting på søkere høykostnadsutdanningsprogram som følge av at fylkenes samlede utgifter til yrkesfag, er redusert etter reform 2006.

Forslag til ny kostnadsnøkkel:

1. Innbyggere 16–18 år (80 pst)
2. Søkere høykostnads utdanningsprogrammer (18 pst.)
3. Reiseavstand (2 pst)

Fylkesveier

Dagens sektornøkkel for fylkesveier ble sist revidert i 1991. Dagens delkostnadsnøkkel består av to kriterier:

1. Vedlikeholdskostnader vei (67 pst.)
2. Reinvesteringskostnader til vei (33 pst.)

Ny kostnadsnøkkel for fylkesveier foreslås kun å omfatte én faktor: drift- og vedlikeholdskostnader. Faktoren for vedlikeholdsbehov vil bli beregnet med verktøyet MOTIV. Dette verktøyet er utviklet av Statens vegvesen og brukes i dag til å beregne vedlikeholdsbehovet på riksveier. I tillegg vektet innbyggertall og veilengde med lik vekt.

Forslag til ny delkostnadsnøkkel for fylkesveier er:

1. Fylkesfaktor for drift og vedlikehold (MOTIV) (76,6 pst)
2. Innbyggertall (11,7 pst)
3. Veilengde (11,7 pst)

Samferdselsmidlene som fylkeskommunene fikk overført i forbindelse med forvaltningsreformen, vil fra 2015 også inngå i utgiftsutjevningen. Disse har til nå ligget med en egen fordeling utenfor inntektssystemet.

Kollektivtransport

Kostnadsnøkkelen for lokale ruter har ligget fast siden 1997. Dagens kostnadsnøkkel for kollektivtrafikk er:

1. Andel innbyggere i alt (52 pst)
2. Andel areal (4 pst.)
3. Andel innbyggere på øyer uten fast veisamband (5 pst)
4. Andel rutenett til sjøs (18 pst)
5. Andel storbyfaktor (9 pst)
6. Andel innbyggere bosatt spredt (12 pst)

I forslaget til nye kostnadsnøkler er det gjort et skille mellom utgifter til buss/bane og båt/ferge, siden det er store forskjeller i den fylkesvise fordelingen når det gjelder utgifter til buss/bane og utgifter til båt/ferge. Utgifter til transport av funksjonshemmede er behandlet som en del av utgiftene til buss/bane.

En omlegging av sektornøkkelen for kollektivtransport vil medføre omfordelingsvirkninger uavhengig av hvilke kriterier som legges til grunn for fordelingen av midlene. Dette skyldes at båt- og fergekriteriene er for tungt vektet i dagens kostnadsnøkkel når man sammenligner med hva fylkeskommunene faktisk bruker på båt og ferge, mens buss og bane er for svakt vektet sammenlignet med den faktiske ressursbruken. Dette gir omfordelingseffekt utover selve endringen av kriterier og vekter, siden fylkeskommunene som har høyt utgiftsbehov til båter og ferger ikke nødvendigvis har like høyt utgiftsbehov knyttet til buss og bane. Denne effekten kalles for sammenvektningseffekten.

Buss og bane

Når det gjelder utgiftene til buss og bane er det forskjellige utfordringer i tettbygde og mindre tettbygde områder. Skoleskyss er det eneste lovpålagte tjenestetilbudet innenfor rutetrafikken, og særlig i spredtbygde fylker er skoleskyssen viktig for utformingen og dimensjoneringen av rutetilbudet.

Forslag til ny delkostnadsnøkkel for buss og bane:

1. Innbyggere per km offentlig vei (40 pst)
2. Innbyggere bosatt spredt (44 pst)
3. Innbyggere 6–34 år (16 pst)

Båt og ferge

Kriteriene i dagens kostnadsnøkkel for kollektivtransport som i størst grad kan sies å knytte seg til båter og ferger er rutenett til sjøs.

Det ble i kommuneproposisjonen varslet ytterligere gjennomgang av kostnadsnøkkel for båt og ferge frem mot statsbudsjettet. Dette er utsatt til kommuneproposisjonen for 2016 med virkning fra budsjett 2016. Utsettelsen skyldes at Stortinget ønsker en utredning av fergeavløsningsordningen for fylkesveiferger innenfor inntektssystemet. Denne utredningen krever tid.

Foreløpig forslag til ny delkostnadsnøkkel for ferger:

Andel fergesamband legges til grunn som kriterium i forslaget til kostnadsnøkkel.

Foreløpig forslag til ny delkostnadsnøkkel for båter:

Når det gjelder båter, er det per nå ingen objektive kriterier som KMD anser som egnede til å fange opp forskjeller i fylkeskommunenes utgifter til båter på en god måte. I fordelingen av midler til båter er det derfor foreløpig lagt til grunn en «fylkesfaktor for drift av båter». Denne beregnes på bakgrunn av den enkelte fylkeskommunes driftsutgifter til båter per innbygger, et gjennomsnitt for perioden 2010–2012.

Tannhelse

Dagens kostnadsnøkkel for tannhelse består av alderskriterier.

Siden det i tannhelsesektoren er tydelig definert hvem som er målgruppene for tjenesten, bør dette fanges opp i kostnadsnøkkel. Forslag til ny delkostnadsnøkkel er basert på en ressursfordeling mellom de prioriterte gruppene for tannhelsetjenesten.

Forslag til ny delkostnadsnøkkel for tannhelse:

1. Innbyggere 0–18 år (78 pst)
2. Innbyggere 19–20 år (7,3 pst)
3. Psykisk utviklingshemmede over 18 år (2,8 pst)
4. Innbyggere over 67 år (11,9 pst)

Samlet kostnadsnøkkel

Vekten til den enkelte sektornøkkel i samlet kostnadsnøkkel bestemmes ut fra sektorens gjennomsnittlige andel av fylkeskommunenes samlede netto driftsutgifter for perioden 2010 til 2012. I forslag til ny kostnadsnøkkel er:

1. Videregående opplæring vektet noe lavere
2. Kollektivtrafikk vektet mer, men økningen er størst buss/bane
3. Fylkesveier vektet mer, men investeringer inngår ikke lengre
4. Tannhelse vektet mindre.

Skatteutjevning

I dagens modell for skatteutjevning mellom fylkeskommunene kompenseres fylkeskommuner som har skatteinntekter under 120 prosent av landsgjennomsnittet per innbygger med 90 prosent av differansen mellom eget skattenivå og 120 prosent av landsgjennomsnittet. Dette finansieres ved at det trekkes et likt beløp fra alle fylkeskommunene, uavhengig av skattenivå. Dette medfører at fylkeskommuner med skatteinntekter mellom 100 og 120 prosent av landsgjennomsnittet får beholde lite av sin merskatt over landsgjennomsnittet. Fylkeskommuner med skatteinntekter over 120 prosent av landsgjennomsnittet, dvs. Oslo, vil beholde en større prosentvis del av egen skatteinntekter i og med at de kun trekkes for finansieringen.

I statsbudsjettet foreslås det overgang til symmetrisk skatteutjevning. Dette innebærer at fylkeskommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet kompenseres med en gitt sats i forhold til landsgjennomsnittet, mens fylkeskommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet trekkes med samme prosentvise sats i forhold til landsgjennomsnittet. I forhold til dagens modell vil fylkeskommuner med høye skatteinntekter bidra mer i inntektsutjevningen, mens fylkeskommuner mellom 100 og 120 prosent av landsgjennomsnittet i skatteinntekter vil beholde mer av egen skatteinntekter. For at fylkeskommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet (de fleste) ikke skal tape av omleggingen legges graden av utjevning til 87,5 prosent. Troms fylkeskommune tjener 1,334 mill. kroner på omleggingen. Troms hadde 87,5 prosent av landsgjennomsnittet i skatteinntekter per innbygger i 2013. Etter skatteutjevningen var andelen 98,1 prosent. Denne effekten fases inn fullt ut fra år 1 for alle fylkeskommunene.

Overgangsordning

I statsbudsjettet foreslås å endre dagens inntektsgarantiordning (INGAR) med en 5-årig overgangsordning, hvor fylkeskommunens reduksjon/økning i tilskudd fases inn over 5 år med et likt beløp per år. Overgangsordningen gjelder kun endringen i kostnadsnøkklene slik at det innføres en relativ mindre inntektsreduksjon i 2015 (år 1) enn de fire påfølgende årene.

Tapskompensasjon

Forslaget til nytt inntektssystem innebærer betydelige endringer for mange fylkeskommuner. Det foreslås at det gis tapskompensasjon for alle de fylkeskommunene som taper mer enn 200 kroner per innbygger på systemvirkningene av ny kostnadsnøkkel. Disse fylkene får kompensert halvparten av beregnet reduksjon i tilskudd første år i overgangsordningen. Tapskompensasjonen utgjør tilsammen 95 mill. kroner og berører syv fylkeskommuner (nevnt under avsnittet om kostnadsnøkkel). Troms fylkeskommune får 10,497 mill. kroner i tapskompensasjon per år.

3.2 Frie inntekter for Troms fylkeskommune i 2015

Forslag til statsbudsjett innebærer en realøkning på 22 mill. kroner i frie inntekter for Troms fylkeskommune når økningen regnes fra anslag frie inntekter i revidert nasjonalbudsjett 2014. Inkludert i dette ligger det føringer til tunneler på 25 mill. kroner og styrket ramme til innhenting av forfall av fylkeveg på 21 mill. kroner. Dette betyr at veksten i de frie inntektene ikke er stor nok til å dekke bevilgning til veg og tunneler i tråd med statens føringer uten at det reduseres på andre områder på tilsammen om lag 24 mill. kroner.

Årsaken til at veksten i frie inntekter ikke er stor nok til å dekke satsinger på veg og tunneler er tredelt:

1. Nytt inntektssystem medfører et tap på vel 6 mill. kroner i 2015 (kommer tilbake til nytt inntektssystem nedenfor)
2. Svikt i skatteinngangen reduserer inntektsveksten i forhold til det som lå til grunn i økonomiplan 2014-2017
3. Troms fylkeskommune taper på nye demografitall da befolkningsveksten i Troms er relativt svakere enn landsgjennomsnittet.

Frie inntekter for Troms fylkeskommune er anslått til 2,819 mrd. kroner i 2015. Den nominelle veksten er korrigert for anslag på lønns- og prisvekst samt oppgaveendringer. Prisveksten i kommunesektoren er anslått til 3,0 prosent (kommunal deflator), herav er lønnsveksten anslått til 3,3 prosent og prisveksten 2,3 prosent.

I tabellen nedenfor er elementene i endringen i frie inntekter vist.

Tabell -. Realendring i frie inntekter fra 2014 til 2015. I 1000 kr. Minus er inntekt	
Anslag frie inntekter 2015	-2 819 419
- anslag frie inntekter 2015 i økonomiplan 2014-2017	-2 712 584
= Nominell vekst	-106 835
- anslag pris- og lønnsvekst (hhv 40,951 og 38,9 mill. kr)	79 851
Oppgavekorrigering (utover prisvekst):	
- Endring statlig/priv skoler	-890
- Rett til påbygning etter oppnådd fagbrev, helårseffekt av endring i 2014	4 300
- Økt tilskudd fagskoler utover prisvekst	807
Reell endring i frie inntekter	-22 767
Styrking vegvedlikehold	21 194
Tunnelsikkerhetsforskrift	25 882
SUM	24 309

Rammetilskudd i statsbudsjettet er basert på befolkningstall pr 1.7.2014 som er endelige tall. Inntektsutjevningen for 2015 vil bli beregnet på basis av befolkningstall pr 1.1.2015. Disse tallene er ikke klar før februar 2015, og anslaget for inntektsutjevningen er derfor basert på befolkningstall pr. 1.7.2014. Skatteanslaget – og dermed inntektsutjevningen – er usikker helt

til nyåret 2015 når endelige skattetall for 2014 er klar. Dette utgjør en usikkerhet i inntektsanslaget. Fra og med 2015 er befolkningstallene per 1.7.2014 brukt i beregningene.

Forventede frie inntekter i økonomiplanperioden er vist i tabellen nedenfor.

Tabell -. Forventet utvikling i frie inntekter i økonomiplan 2015-2018. I 1000 kr.				
<i>(år 2015-priser i perioden 2015-2018)</i>	2015	2016	2017	2018
Innbyggertilskudd	886 070	886 070	886 070	886 070
Utgiftsutjevning	554 287	554 287	554 287	554 287
Saker med særskilt fordeling ekskl. tapskomp. ny kostnkl.	153 905	153 905	153 905	153 905
Nord-Norge-tilskudd	211 637	212 813	212 813	212 813
Ordinært skjønn	21 700	21 700	21 700	21 700
Overgangsordning ny kostn.nøkkel fra 2015	74 339	55 754	37 170	18 585
Særskilt tapskomp. knyttet til ny kostn.nøkkel	10 497	10 497	10 497	10 497
Sum rammetilsk ekskl inntektsutj	1 912 436	1 895 026	1 876 441	1 857 856
Netto inntektsutjevning (symmetrisk fra 2015)	101 100	101 100	101 100	101 100
Sum rammetilskudd	2 013 536	1 996 126	1 977 541	1 958 956
Skatteinntekter	805 800	805 800	805 800	805 800
Sum skatt/rammetilsk	2 819 336	2 801 926	2 783 341	2 764 756

Det er ikke lagt inn vekst i frie inntekter i økonomiplanperioden. Dette gjøres normalt ikke, da det ikke gis signaler fra regjering og storting om hvordan rammene til kommunesektoren vil endre seg utover neste budsjettår. En annen årsak til at det ikke er lagt inn vekst i planperioden er at utgiftsutjevningen er vanskelig å forutsi spesielt knyttet til demografi.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet er anslått til 1.912.436.000 kroner i 2015, og omfatter følgende hovedelementer:

Innbyggertilskuddet er et likt kronebeløp pr innbygger for alle landets fylkeskommuner, og utgjør 5 437 kroner pr innbygger i 2015. Totalt for Troms fylkeskommune blir dette 886 mill. kroner.

Utgiftsutjevningende tilskudd gis fordi det er store forskjeller når det gjelder bosettingsstruktur, antall innbyggere, demografisk sammensetning, kostnader knyttet til samferdsel, geografi mv. som medfører variasjon i innbyggernes behov for tjenester og fylkeskommunens kostnader ved å produsere disse. Som nevnt over er det foreslått betydelige endringer i beregning av utgiftsutjevningen fra og med 2015.

Utgiftsbehovet i Troms fylkeskommune er 31,03 prosent ”dyrere” enn utgiftsbehovet i gjennomsnitt for fylkeskommunene. Utgiftsutjevningen for Troms er beregnet til 554 mill. kroner i 2015.

Overgangsordning og tapskompensasjon

Overgangsordningen er knyttet til innfasing av nytt inntektssystem. Troms fylkeskommune får 74,339 mill. kroner i overgangsordning i 2015. Ordningen trappes ned med 18,5 mill. kroner per år frem til 2019.

Troms fylkeskommune får 10,497 mill. kroner i tapskompensasjon per år knyttet til innføring av nytt inntektssystem.

Nord-Norge tilskuddet er 1.306 kroner per innbygger i 2015, til sammen 211 mill. kroner.

Skjønntilskuddet utgjør 21,7 mill. kroner for Troms i 2015, og er en nedgang på 1,4 mill. kroner.

Inntektsutjevneende tilskudd

Troms fylkeskommune har skatteinntekter på vel 87 prosent i forhold til landsgjennomsnittet, og forventer å motta om lag 101 mill. kroner i inntektsutjevneende tilskudd i 2015. Tilskuddet medfører at Troms kommer opp på vel 98 prosent av landsgjennomsnittet når både skatt og inntektsutjevning tas med.

Skatt

I forslag til statsbudsjett foreslås de fylkeskommunale skattørene redusert med 0,05 prosentpoeng til 2,60 prosent.

Skatteanslaget for Troms fylkeskommune settes til 805,8 mill. kroner når ikke inntektsutjevningen er tatt med. I statsbudsjettet er det forutsatt en økning i skatteanslaget på 4,5 prosent for alle fylkeskommunene.

Demografisk utvikling

Veksten i frie inntekter skal blant annet dekke kommunesektorens merutgifter knyttet til den demografiske utviklingen. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi har anslått disse merutgiftene til om lag 3,1 mrd. kroner i 2015 dersom dekningsgrad, standard og produktivitet i tjenesteproduksjonen holdes uendret (i 2014-kr). Hele den beregnede merutgiften er knyttet til kommunene.

Korreksjon i rammetilskuddet

Retten til påbygning etter oppnådd fagbrev

Rammetilskuddet er øket med 141,2 mill. kroner som følge av innført rett til påbygning etter oppnådd fagbrev. Dette er helårseffekten av en rett som ble innført fra høsten 2014. Troms får en inntektsøkning på 4,3 mill. kroner som følge av dette.

Økt antall elever i statlige og private skoler

Som følge av at tallet på elever i statlige og private skoler øker, blir rammetilskuddet til fylkeskommunene redusert med 27,7 mill. kroner. Troms trekkes ned 0,89 mill. kroner som følge av dette.

Økte overføringer til fagskoler

Rammeoverføringen til Troms fylkeskommune knyttet til fagskolene øker reelt med 1,588 mill. kroner.

3.3 Pensjon, lønns- og prisvekst

Lønns- og prisvekst

Generell prisvekst på kommunale tjenester (kommunal deflator) er anslått til 3,0 prosent. Herav utgjør lønnsveksten 3,3 prosent og prisveksten 2,3 prosent og lønnsveksten er vektet høyere enn prisveksten. For Troms fylkeskommune er det beregnet og avsatt 38,9 mill. kroner til dekning av lønnsvekst i 2015 i økonomiplanen. Beløpet er budsjettert under "Sektorovergrepene poster", og vil bli fordelt ut på den enkelte sektors ramme i løpet av 2015 på basis av lønnsforhandlingene. Beregningen er basert på forutsetning om 3,3 prosent lønnsvekst og nåværende lønnsmasse i Troms fylkeskommune.

Det er lagt til grunn en prisvekst på 2,3 prosent ved prisjustering av rammene. Prisveksten er lagt til sektorenes rammer, og utgjør til sammen 40,951 mill. kroner.

Pensjon

Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastsetter årlig forutsetninger for pensjonsselskapenes beregning av regnskapsmessige pensjonskostnader i kommuner og fylkeskommuner. Videre legger pensjonsselskapene statsbudsjettets forutsetninger om lønnsvekst og G-regulering til grunn for beregning av regnskapsmessige pensjonskostnader kommende år.

Høsten 2014 foretok både KLP og SPK foreløpige beregninger av premieavviket for 2014 og 2015. Dette ligger til grunn for beregninger av kostnadene i økonomiplanperioden.

Utgiftene til pensjon økes med 9,3 mill. kroner fra 2014 til 2015, og ligger fast i hele økonomiplanperioden. Hovedårsaken til økningen lavere netto premieavvik.

I tillegg er fremkommet at ansatte som har vært tilknyttet Sikkerhetsopplæringen for fiskere (SOFF), ikke er meldt inn i den offentlige pensjonsordningen ved tilsetting slik ordningen er praktisert. Dette har de krav på etter lov og tariffavtale. Det settes derfor av 5 mill. kroner i 2015 for å dekke den akkumulerte innbetalingen knyttet til dette.

Premieavvik

Siden 2002 har som sagt akkumulerte årlige premieavvik øket betydelig, både samlet for sektoren og for Troms fylkeskommune. I fylkeskommunen var premieavviket ved utgangen

av 2013 med omlag 192 mill. kroner (inkl. arbeidsgiveravgift), en netto økning på 12 mill. kroner fra året før.

Premieavviket korrigert for amortisering av tidligere års premieavvik er budsjettert med 27 mill. kroner for 2015, det vil si at det er lagt til grunn bruk av inntekter som ikke er reell i budsjettet. Dette finner fylkesrådet nødvendig på grunn av den stramme økonomiske situasjonen.

Amortiseringstiden er redusert fra 10 til 7 år fra 2015. Dette betyr at premieavvikene, som amortiseres fra året etter at de oppstod, fra og med 2014-avviket må «nedbetales» på kortere tid enn tidligere. Hvordan dette slår ut i økonomiplan er avhengig av hvordan premieavviket utvikler seg.

Troms fylkeskommune har valgt ikke å avsette positive premieavvik til fond, men har fullt ut disponert disse «inntektene». Imidlertid påvirkes både arbeidskapitalen og likviditetsbeholdningen negativt av at de årlige positive premieavvikene (fratrasket årlig amortisering av tidligere års premieavvik) inntektsføres og disponeres i regnskapet. Dersom fylkeskommunen på et tidspunkt kommer i en situasjon med en reelt sett negativ likviditet som følge av store positive premieavvik, kan en måtte gå til det skritt å ta opp likviditetslån for å kunne dekke de reelle forpliktelsene.

For å unngå betydelige variasjoner i kommunesektorens pensjonsutgifter fra år til år og skape en jevnere belastning i regnskapene endret Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) fra og med 2002 regnskapsprinsipp knyttet til pensjon, slik at beregnede pensjonskostnader erstattet pensjonsutgifter som tellende for resultatet i kommuneregnskapet. Forskjellen mellom pensjonsutgiftene (fakturerte/betalte premier) og pensjonskostnadene (teoretisk beregnede kostnader), premieavviket, blir utgifts- eller inntektsført i forbindelse med regnskapsavslutningen, slik at regnskapet kun blir belastet med den beregnede pensjonskostnaden. Enkelte fylkeskommuner amortiserer dette premieavviket over 1 år, mens de fleste, som Troms fylkeskommune, har fulgt 15-års regelen fram til 2011, 10-år 2012-2014 og 7 år fra og med 2015.

Målsettingen er at budsjettmessig og regnskapsmessig stabilitet og forutsigbarhet oppnås, og at de akkumulerte årlige premieavvik over tid går mot null. Så langt har denne målsettingen vist seg vanskelig å oppnå.

3.4 Finansanalyse

Renteutviklingen i 2015-2018

Styringsrenten i Norge er renten på bankenes innskudd i Norges Bank (foliorenten). Endringer i denne vil normalt ha sterkt gjennomslag i de mest kortsiktige rentene i pengemarkedet.

Styringsrenten ble i rentemøte 22. oktober d.å. holdt fast på 1,5 prosentpoeng, og rentebanen holdes fast på dette nivået ut 2016. Norges Bank øker rentebanen noe i 2017.

I økonomiplanperioden er det budsjettert med differensierte løpende renter, både på den delen av gjelden som har flytende rentetilknøyning¹ samt på overskuddslikviditeten som i sin helhet plasseres som bankinnskudd med flytende rentetilknøyning. Budsjetterten på gjeldssiden er satt til 3,0 prosent i 2015, 3,2 prosent i 2016, 4,0 prosent 2017 og 4,0 prosent i 2018.

Fylkesrådet velger i sin innstilling til økonomiplan å ha relativt høyt rentenivå sammenlignet med Norges Banks rentebane.

Finansforvaltningen i planperioden

Finansforvaltningen omfatter rutiner for håndtering av finansielle aktiva, metoder og rutiner ved opptak av lån samt løpende forvaltning av gjeldsporteføljen og beholdningen av likvide midler.

Fylkestinget vedtok i sak 2/12 finansreglement for fylkestingsperioden 2011–15. Forutsetningen om forlenget løpetid på nye låneopptak krever at finansreglementet må endres. Nytt finansreglement skal kvalitetssikres og godkjennes av KomRev NORD. Nytt finansreglement legges frem som egen sak til fylkestinget.

Likviditet og renteinntekter

Det legges til grunn en forventet gjennomsnittlig rentebærende overskuddslikviditet i økonomiplanperioden på 250 mill. kroner. Dette er på nivå med forrige økonomiplanperiode.

Det forutsettes at den årlige rentebærende overskuddslikviditeten i sin helhet plasseres som bankinnskudd til flytende rentebetingelser, jfr. fylkeskommunens finansreglement pkt. 6.1.

Ny bankavtale i høst ga noe dårligere marginer på innskuddsrenten og det er for første gang på mange år valgt å budsjettere med en noe lavere rente på overskuddslikviditeten enn på gjeldssiden. Løpende rente på overskuddslikviditet er budsjettert med henholdsvis 2,2 prosent i 2015, 2,5 prosent i 2016, 3,0 prosent 2017 og 3,0 prosent i 2018. Renteinntektene vil da utgjøre 5,5 mill. kroner i 2015, 6,25 mill. kroner i 2016, 7,5 mill. kroner i 2017 og 7,5 mill. kroner i 2018.

¹ Per utgangen av desember 2013 er samlet gjeld om lag 1,9 mrd. kroner og flytrenteandelen er 51 prosent av samlet lånevolum.

Renteinntekter knyttet til regionale utviklingsmidler inntektsføres på rammen for de næringsrettede midlene til regional utvikling, kap. 551 postene 60 og 61. Disse midlene er holdt utenfor i beregningen av fylkeskommunens renteinntekter som er oppgitt ovenfor.

Trekkrettigheter

Troms fylkeskommune har nok likviditet både til å finansiere løpende drift og tar opp lån gjennom året for å dekke utgifter knyttet til investering. Det foreslås likevel at fylkestinget godkjenner bruk av trekkrettigheter på 100 mill. kroner i tilknytning til hovedbankavtalen med Sparebank1Nord-Norge dersom det skulle bli nødvendig.

Aksjeutbytte/eieruttak

Det budsjetteres med årlig utbytte på 1,633 mill. kroner fra Ymber AS i økonomiplanperioden.

Rente- og avdragsutgifter

I fylkesrådets forslag til økonomiplan er det i 2015 budsjettert med 3,0 prosent rente på lån med flytende rentebetingelser, mens det på lån med fastrentebetingelser er budsjettert med tilhørende fastrentesatser. For samlet låneportefølje budsjetteres det i 2015 med 160,4 mill. kroner i kapitalkostnader, hvorav 70,9 mill. kroner renteutgifter og 89,5 mill. kroner avdrag.

En nærmere gjennomgang av budsjetterte avdrag i økonomiplan 2014-2017 har vist at planlagte avdrag er noe høyere enn Kommunelovens §50 som omhandler låneopptak og kommunelovens krav om minimumsavdrag. For å styrke økonomiplanen er det forutsatt at Finansreglementet endres, slik at avdragstiden på nye låneopptak til vegformål forlenges fra 30 til 40 år og låneopptak til skolebygg forlenges fra 20 til 30 år. I tillegg er det lagt opp til forlenget løpetid på eksisterende låneportefølje for å tilpasse avdragene til kommunelovens minimumsavdrag. Løpetiden på rentekompensasjonslånene endres ikke.

Som følge av forlenget avdragstid vil rentebelastningen øke, og effekten er tiltakende i planperioden.

Kapitalutgiftene øker markant fra 2015 til 2018, fra 160,4 til 274,7 mill. kroner, som følge av store låneopptak i årene fremover til utdanning og samferdsel, avdrag på rentekompensasjonslån knyttet til samferdsel samt forventning om økning i rentenivået. Se nærmere redegjørelse i kap. 6 Investeringer. Dette til tross for at avdragstiden på nye lån er øket med 10 år for ordinære låneopptak.

Alle rentekompensasjonslån og låneopptak knyttet til Bjarkøy og Langsund forbindelsene er forutsatt dekket innenfor rammen til samferdsel eller ved tilskudd fra andre. Dette betyr at låneopptakene dekkes ved omprioriteringer på samferdsel.

Rentekompensasjonslån

Rammen for rentekompensasjonslån er øket med 43,5 mill. kroner til 143,5 mill. kroner. Fylkesrådet foreslår å bruke denne rammen fullt ut på Bjarkøy og Langsund forbindelsene.

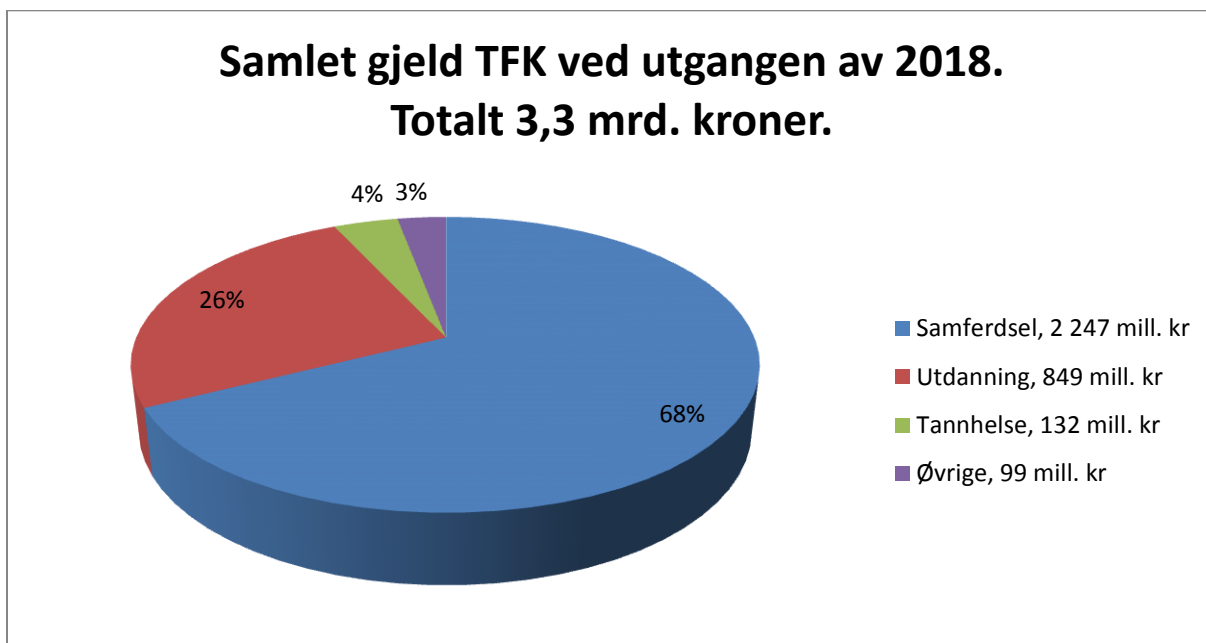
Den økte rammen reduserer rente- og avdragsbelastningen i økonomiplanen. På grunn av de stramme økonomiske rammene er denne reduksjonen forutsatt ført på sektorovergripende poster og ikke på samferdsel.

Gjeld

Ved utgangen av 2014 vil fylkeskommunen ha om lag 2,0 mrd. kroner i lånegjeld. Det foreslås låneopptak på tilsammen 1,824 mrd. kroner i økonomiplanen. Samlet lånegjeld i utgangen av økonomiplanperioden vil være 3,3 mrd. kroner. Årsaken til den store økningen skyldes låneopptak på tilsammen nesten 1,2 mrd. knyttet til Bjarkøy og Langsund forbindelsen og tilsammen 0,55 mrd. kroner knyttet til skoleinvesteringer.

Renter og avdrag vil belaste økonomien med 278 mill. kroner per år i utgangen av perioden.

Ved utgangen av økonomiplanperioden vil gjelden fordele seg med 68 prosent på samferdsel, 26 prosent på utdanning og resten på øvrige sektorer. Noe av gjelden på samferdsel og tannhelse finansieres av eksterne parter (innbyggerfinansiering/bompenger, kommuner, staten). Samlet lånegjeld er illustrert i figuren nedenfor.

Fondsmidler

Pr. 31.12.2013 hadde Troms fylkeskommune 30,8 mill. kroner på disposisjonsfond og 23,4 mill. kroner på disposisjonsfond premieavvik, til sammen om lag 54 mill. kroner. I budsjettet for 2014 ble det vedtatt å disponere 34,3 mill. kroner av disse samt 5 mill. kroner av gamle navngitte disposisjonsfond. Etter denne disponeringen står det 19,9 mill. kroner igjen på disposisjonsfondet. I budsjettoppfølgingen per 31.8.2014 ble det vedtatt avsatt 0,7 mill. kroner slik at fondet etter dette er 20,6 mill. kroner.

Det ble i fylkestingsak 21/13 bevilget 50 mill. kroner i åpningsbalanse (likviditet) til Troms fylkestrafikk FKF. For å ha inndekning for denne i balansen må fylkeskommunen ha minst 50 mill. kroner avsatt på disposisjonsfond. Balanseregnskapet er derfor i løpet av 2014 gjennomgått og fylkeskommunens disposisjonsfond er styrket med 33,1 mill. kroner i fylkesrådssak 226/14. Disposisjonsfondet er dermed på 53,7 mill. kroner.

Det er gitt en oversikt over fylkeskommunens disposisjonsfond i tabellen nedenfor.

Disposisjonsfond	11 450 759
Disposisjonsfond premieavvik	8 466 000
Avsetning til disposisjonsfond budsjettoppfølging per 31.8	716 000
Styrking av disposisjonsfond i sak "Balanseregnskapet - opprydding"	33 138 460
SUM DISPOSISJONSFOND	53 771 219

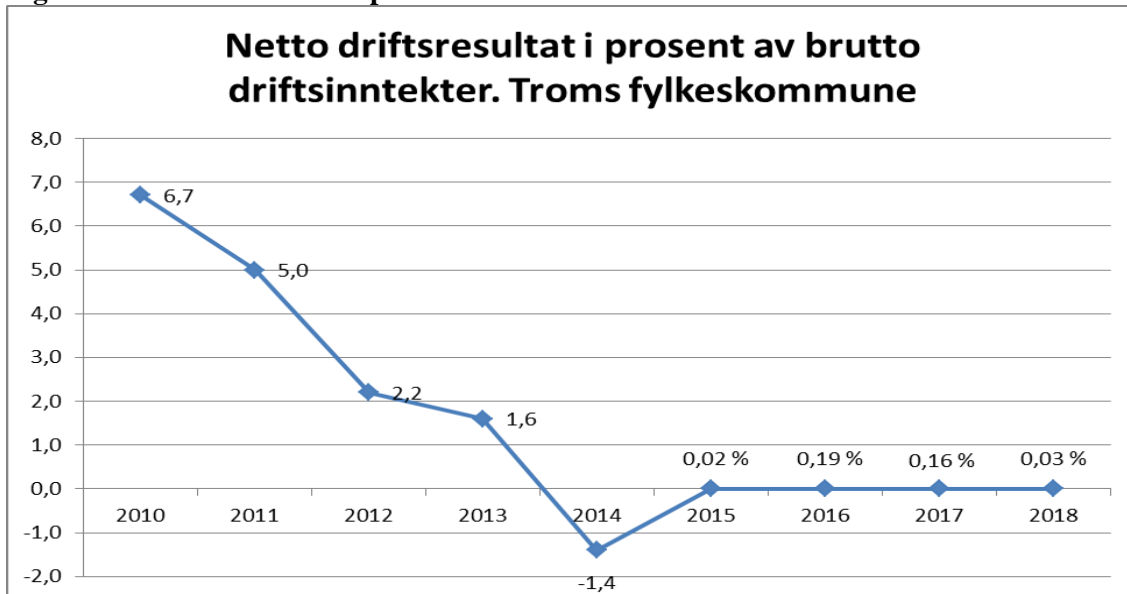
Troms fylkeskommune taper betydelig på omlegging av inntektssystemet så det har ikke vært mulig for fylkesrådet å legge opp til fondsavsetninger av betydning i økonomiplanperioden.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser fylkeskommunens økonomiske evne til å foreta avsetninger til fond og egenkapital til investeringer etter at samtlige driftsutgifter og nettoutgifter til renter og avdrag på lån er dekket. Netto driftsresultat er en sentral størrelse for bedømmelse av fylkeskommunens økonomiske handlefrihet. Teknisk beregningsutvalg (TBU) for kommunal sektor og Kommunal og regionaldepartementet (KRD) regner netto driftsresultat som hovedindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren, og anbefaler at netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene over tid bør være minst 3 prosent.

Etter at fylkeskommunene fikk en mer sentral rolle som regional utviklingsaktør og innføring av RDA-midler har fylkeskommunen hatt store øremerkede statstilskudd hvor overføringene fra staten inntektsføres et år mens utbetalingen av pengene i stor grad strekker seg over flere år. Dette medfører at det brukes og avsettes store summer til bundne fonds hvert år. Når det er stor differanse mellom hva som er brukt og hva som er avsatt til bundne fonds et år, svekkes netto driftsresultat som en god indikator på økonomisk handlefrihet. I disse tilfellene burde netto driftsresultat vært korrigert for bruk og avsetning til bundne fonds. I Troms fylkeskommune har differansen vært så stor at det er valgt å korrigere netto driftsresultat for bruk og avsetning til bundne fonds. Denne korrigeringen øker netto driftsresultat fra 15,039 mill. kroner til 52,0 mill. kroner i 2013. Korrigert netto driftsresultat i prosent av brutto driftsutgifter er 1,47 prosent i 2013. Dette er på omlag samme nivå som i opprinnelig budsjett for 2013. Resultatet for årene 2009-2013 er vist i figuren under samt planlagt netto driftsresultat i 2014 og økonomiplan 2015-2018.

Figur – Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Av figuren sees at Troms fylkeskommune har hatt positive netto driftsresultat i perioden 2009-2013. I 2014 er det budsjettert med negativt netto driftsresultat som følge av vedtatt bruk av tidligere fondsavsetninger på tilsammen 40 mill. kroner. I perioden 2009-2012 hadde fylkeskommunen resultater som ligger over 3 prosent, slik Teknisk beregningsutvalg (TBU) og KRD anbefaler. Årsaken til det gode resultatet i 2010 og 2011 skyldes forvaltningsreformen og muligheten det ga til å finansiere investeringer på samferdsel med driftsmidler.

I figuren er også fylkesrådets forslag til økonomiplan 2015-2018 lagt inn. Av figuren ser man at netto driftsresultat er omtrent null i hele perioden, og er ikke bærekraftig over tid. I tillegg har vi høy lånegjeld med høy rentebelastning, legger opp til lang avdragstid og ingen disposisjonsfond som kan saldere driften.

4 Innsparinger

Innsparingene i økonomiplan 2014-2017 videreføres i økonomiplan 2015-2018 med noen justeringer. I innstilling ligger følgende innsparinger til grunn på sektorene.

Tabell. Innsparinger i økonomiplanen. I 1000 kr

	2015	2016	2017	2018
Stab- og støtte	-2 000	-3 000	-3 800	-3 800
Utdanning	-8 000	-8 721	-1 398	-1 398
Tannhelse	-927	176	176	176
Kultur	-1 224	-2 000	-2 000	-2 000
Samferdsel	-14 882	-6 900	-15 900	-15 900
Næring	-548	-548	-548	-548
SUM	-27 581	-20 993	-23 470	-23 470
I tillegg på utdanning:				
Skolestruktur, effektivisering		-2 300	-7 700	-16 100
Tilbaketrekk engangsbevilgning	-20 300	-19 100	-27 000	-27 000
SUM	-47 881	-42 393	-58 170	-66 570

Utdanningssektoren fikk en tilleggsbevilgning på 36 mill. kroner i 2014. Denne reduseres med 28 mill. kroner i 2015. I tillegg er det nødvendig å innarbeide en del nye kostnader i budsjettet. Det ble derfor i fylkestingssak 42/14 vedtatt innsparinger på utdanning på tilsammen 35 mill. kroner i 2015. Tiltakene er økende i planperioden slik at innsparingen er beregnet til 43,4 mill. kroner i 2018.

Saldering av budsjettet som ikke framkommer i tabellen over:

Som følge av reduksjon i frie inntekter har fylkesrådet ikke funnet rom for fullt ut å følge statens føringer knyttet til økte bevilgninger begrunnet i ny tunnelforskrift og økt satsing vegvedlikehold i hele økonomiplanperioden. I de frie inntektene ligger det en årlig ramme på tilsammen 47 mill. kroner til Troms fylkeskommune begrunnet i disse satsingene. I innstillingen til økonomiplan foreslås det bevilget 47 mill. kroner i 2015, 40,8 mill. kroner i 2016, 23,7 mill. kroner i 2017 og 19 mill. kroner i 2018.

Rammen for rentekompensasjonslån er øket med 43,5 mill. kroner til 143,5 mill. kroner. Fylkesrådet foreslår å bruke denne rammen fullt ut på Bjarkøy og Langsund forbindelsene. Den økte rammen reduserer rente- og avdragsbelastningen i økonomiplanen. På grunn av de stramme økonomiske rammene er denne reduksjonen forutsatt ført på sektorovergrepene poster og ikke på samferdsel. For 2015 betyr dette en innsparing på 0,6 mill. kroner, for 2018 betyr det en innsparing på 10,4 mill. kroner.

Det legges opp til å forlenge løpetiden på nye låneopptak på ordinære vilkår for bygg og vegformål med 10 år. Dette vil redusere kostnadene med 1,5 mill. kroner i 2015, 6,7 mill. kroner i 2016, 11,7 mill. kroner i 2017 og 14,6 mill. kroner 2018. Forlengt avdragstid vil medføre økte og tiltakende rentebelastning.

5 Nye driftstiltak

Fylkesrådet foreslår i sitt forslag til Økonomiplan 2015-2018 noen nye driftstiltak/rammeøkninger. I 2015 utgjør dette tilsammen 59,323 mill. kroner. Bevilgningen reduseres i løpet av økonomiplanen og er på 24,794 mill. kroner i 2018.

Tabell. Nye driftstiltak. I 1000 kr

	2015	2016	2017	2018
Stab- og støttefunksjoner:				
Eiermelding TK	750			
Horizon 2020	750			
Samferdsel:				
Ny tunnelforskrift	25 882	20 307	13 293	9 740
Styrking vegvedlikehold utover prisvekst	21 194	20 563	10 415	9 307
Utdanning:				
Styrking fagskoler utover prisvekst	807	807	807	807
Rett til påbygning etter oppnådd fagbrev, helårseffekt av endring i 2014	4 300	4 300	4 300	4 300
Kultur:				
Matching statsbudsjettet kultur	140	140	140	140
Halti II	500	500	500	500
Sektorovergrepene poster:				
Avsetning til pensjon tidligere ansatte Sikkerhetsopplæringen for fiskere	5 000			
Sum tiltak	59 323	46 617	29 455	24 794

6 Investeringer

Fylkesrådet har i sin innstilling til økonomiplan prioritert utbygging av Bjarkøy og Langsund forbindelsene, bussdepot, følge opp bindinger på investeringsprosjekter på fylkesveg, utvidelse av tannbygget i Breivika samt gjennomføring av vedtatte skoleinvesteringer samt i økonomiplanperioden.

For nærmere omtale vises det til investeringsbudsjettet som er omtalt i dokumentet «Budsjett 2015».

Samlet investering i økonomiplanen er nesten 2,3 mrd. kroner. Av dette lånefinansieres 1,82 mrd. kroner og 437 mill. kroner finansieres ved merverdiavgiftskompensasjon knyttet til investeringene. Dette er vist i tabellen nedenfor.

Tabell. Samlede investeringer og finansiering i økonomiplan 2015-2017. I 1000 kr

	BUD 2014	BUD 2015	BUD 2016	BUD 2017	BUD 2018	Sum
SUM INVESTERINGER	185 400	668 500	779 600	546 600	266 600	2 261 300
<u>Finansiering:</u>						
EK, mva-kompensasjon	-28 700	-129 100	-150 800	-105 300	-51 900	-437 100
Tilskudd KMD	-24 000					
Bruk av rentekompensasjonslån	-79 800	-143 500	-143 500	-143 500	-143 500	-574 000
Bruk av lån	-52 900	-395 900	-485 300	-297 800	-71 200	-1 250 200
Sum finansiering	-185 400	-668 500	-779 600	-546 600	-266 600	-2 261 300

Salg av Tromsø Sikkerhetssenter

Tromsø Sikkerhetssenter er solgt for 21 mill. kroner. Salget vil effektueres i januar 2015. Det er knyttet lån til investeringer i simulator for helikopterevakuering under vann (HUET) med kapitalkostnader på tilsammen om lag 2 mill. kroner. For å dekke renter og avdrag disponeres 17,02 mill. kroner til nedbetaling av lån. Det gjenstår etter dette 3,98 mill. kroner av salgssummen før inndekning av salgskostninger. Det er også knyttet noe usikkerhet til om fylkeskommunen må tilbakebetale kompensasjon for merverdiavgift knyttet til investeringen. Fylkesrådet kommer tilbake til disponering av et eventuelt restbeløp i budsjettoppfølgingen per 30.4.2015.

Salg av boliger

Fylkeskommunen har boliger som ikke leies ut til egne ansatte. Noe av årsaken til dette kan være at husleien på fylkeskommunale leiligheter nå ligger på nivå med generell markedsleie. Fylkesrådet ber derfor om fullmakt til å selge boliger og eiendommer som ikke leies ut til egen ansatte eller som på annen måte er i bruk av fylkeskommunen.

Samferdsel

I økonomiplanen er det lagt inn investeringer på tilsammen nesten 1,6 mrd. kroner knyttet til samferdsel. Av dette utgjør låneopptak 1,27 mill. kroner hvorav 574 mill. kroner er rentekompensasjonslån. Resterende finansiering er mva-kompensasjon knyttet til disse investeringene på 298,7 mill. kroner.

Alle låneopptak er forutsatt dekket innenfor rammen til samferdsel. Oversikt over planlagte investeringer i økonomiplan er vist i tabellen nedenfor.

Prosjekt nr	INVESTERINGSOVERSIKT	BUD	BUD	BUD	BUD	BUD	Sum
	Kostnadsanslag og finansiering	2014	2015	2016	2017	2018	
	SEKTOR/Prosjektnavn						
7xxx	Tromsøpakke 3 (Troms fylkeskommunes bidrag)	8 000	13 000	16 000			29 000
	<u>Finansiering:</u>						
	Mva-Komp	-1 500	-2 500	-3 000			-5 500
	Låneopptak, renterefusjonslån	-6 500	-10 500	-13 000			-23 500
							-
7xxx	Transportnett Tromsø				24 000		24 000
	<u>Finansiering:</u>						
	Mva-Komp				-4 600		-4 600
	Låneopptak, renterefusjonslån				-19 400		-19 400
7xxx	Harstadpakke (Troms fylkeskommunes bidrag)	4 000	16 500				16 500
	<u>Finansiering:</u>						
	Mva-Komp	-800	-3 100				-3 100
	Låneopptak, renterefusjonslån	-3 200	-13 400				-13 400
7xxx	Grusveiprogrammet	54 000	25 000				25 000
	<u>Finansiering:</u>						
	Mva-Komp	-10 300	-4 800				-4 800
	Låneopptak, renterefusjonslån	-43 700	-20 200				-20 200
7xxx	Planmidler	9 000	9 000	5 000	5 000		19 000
	<u>Finansiering:</u>						
	Mva-Komp	-1 700	-1 700	-1 000	-1 000		-3 700
	Låneopptak, renterefusjonslån	-7 300	-7 300	-4 000	-4 000		-15 300
	Bjarkøy-forbindelsen	55 000	375 000	194 000	154 000	51 000	774 000
	<u>Finansiering:</u>						
	Mva-Komp	-7 000	-71 000	-37 000	-29 000	-10 000	-147 000
	Låneopptak, renterefusjonslån	-19 100	-92 100	-126 500	-120 100	-41 000	-379 700
	Låneopptak, ordinære betingelser	-4 900	-211 900	-30 500	-4 900	-	-247 300
	Tilskudd KMD	-24 000					-
	Tilskudd Harstad kommune (skal dekke renter/avdrag)	-4 500	-9 200	-9 400	-9 700	-9 900	-38 200
	Langsund-forbindelsen	17 000	-	310 000	230 000	141 000	681 000
	<u>Finansiering:</u>						
	Mva-Komp	-1 000		-58 900	-44 000	-27 000	-129 900
	Låneopptak, renterefusjonslån			-	-	-102 500	-102 500
	Låneopptak, ordinære betingelser	-16 000		-251 100	-186 000	-11 500	-448 600
	Tilskudd Karlsøy kommune (skal dekke renter/avdrag)			-1 100	-1 000	-1 000	-3 100
	SUM INVESTERINGER SAMFERDSEL	147 000	438 500	525 000	413 000	192 000	1 568 500

Fv867 Bjarkøyforbindelsen

Prosjektet består av en undersjøisk tunnel mellom Grytøya og Bjarkøys samt fylling og bru mellom Grytøya og Sandsøya. Prosjektet er kostnadsberegnet til 829 mill. 2014-kr og finansieres med innsparte fergetilskudd, ordinære fylkeskommunale midler, bidrag fra Harstad kommune og bidrag fra Kommunaldepartementet. Prosjektet har anleggsstart høsten 2014.

Fv863 Langsundforbindelsen

Prosjektet består av fast vegforbindelse med undersjøisk tunnel mellom Ringvassøya og Reinøya, samt etablering av et nytt fergeleie i Sætervika nord på Reinøya. I tillegg inngår omlegging av dagens fylkesveg forbi Stakkvik samt utbedring av eksisterende veg. Finansieringen av prosjektet er basert på årlige fylkeskommunale bevilgninger med utgangspunkt i innsparte fergetilskudd, ordinære fylkeskommunale midler, bompenger og tilskudd fra Karlsøy kommune. Prosjektets total kostnad er beregnet til 698 mill. 2014-kr.

Forbindelsen er forutsatt delvis finansiert ved bruk av bompenger. Bompengeproposisjonen er ikke behandlet i Stortinget i skrivende stund. Entrepriser på Langsundforbindelsen lyses ut når Stortinget har behandlet bompengeproposisjonen og avklart prinsippene for bruk av fergeavløsningsmidler. Langsund-forbindelsen legges inn i økonomiplan med forutsetning om bompengefinansiering. Hvis denne forutsetningene ikke innfris vil fylkesrådet komme tilbake til fylkestinget med ny sak.

Utdanning

Det er ikke foreslått noen nye skoleinvesteringer i økonomiplanen. Investeringene i nye verkstedlokaler ved Senja vgs, skolested Finnfjordbotn, ny skole på Rustadhøgda og ny videregående skole i Breivika gjennomføres som planlagt med noe forskyvning i fremdriften. Investeringene ligger inne i økonomiplanen som vist i tabellen nedenfor.

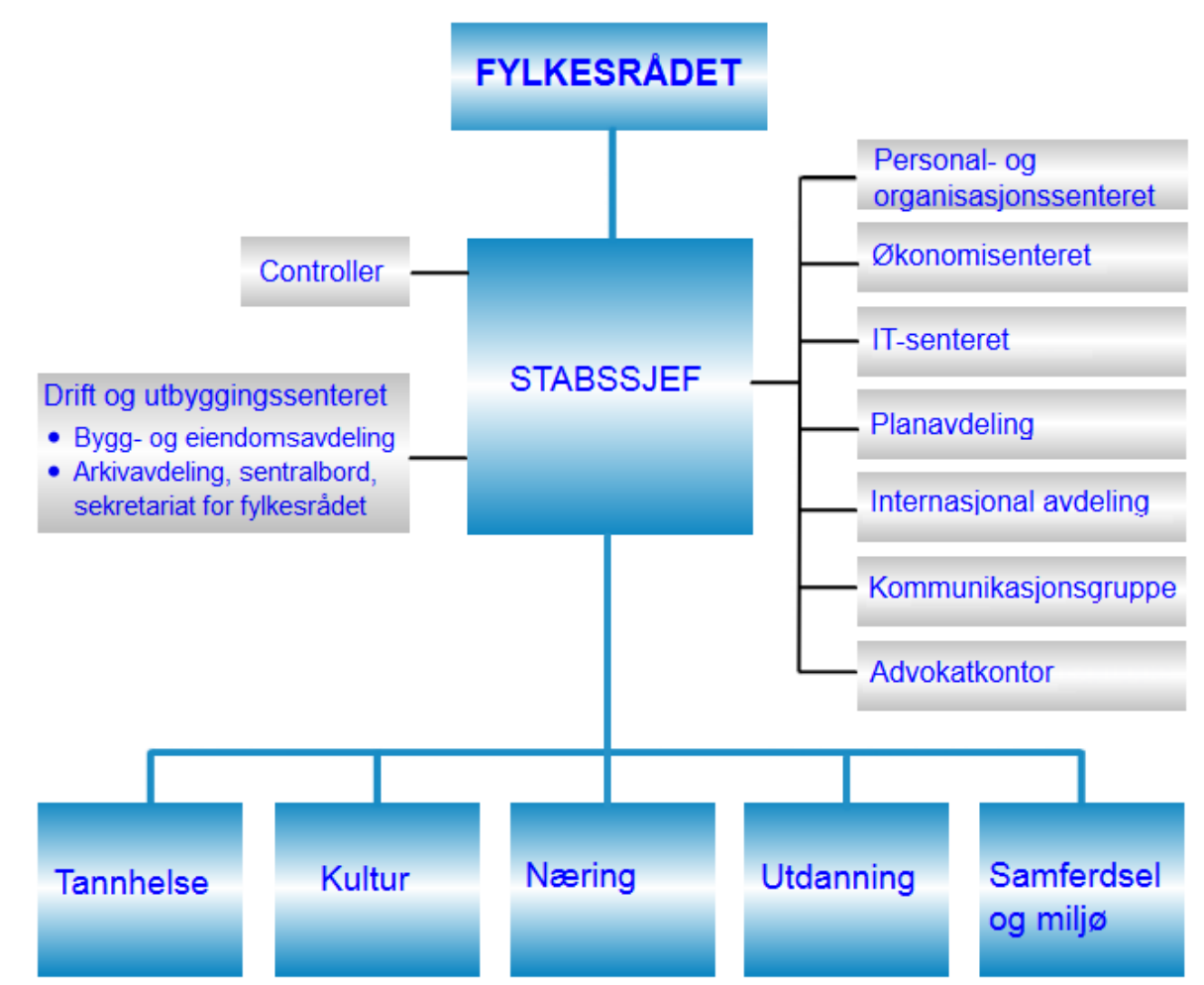
Prosjekt nr	Kostnadsanslag og finansiering	BUD 2014	BUD 2015	BUD 2016	BUD 2017	BUD 2018	Sum økonomiplan 15-18
8841	Bardufoss Høgtun videregående skole						
	Nybygg	9 600	130 000	130 000	39 400	0	299 400
	<u>Finansiering:</u>						
	Mva-Komp	-1 600	-26 000	-26 000	-7 900		-59 900
	Låneopptak	-8 000	-104 000	-104 000	-31 500		-239 500
8842	Senja vidaregåande skole						
	Nybygg verkstedlokaler	19 200	80 000	30 400	0		110 400
	<u>Finansiering:</u>						
	Mva-Komp	-3 200	-16 000	-6 100			-22 100
	Låneopptak	-16 000	-64 000	-24 300			-88 300
xxxx	Ny vidaregåande skole i Breivika						
	Nybygg og renovering	9 600	20 000	94 200	94 200	74 600	283 000
	<u>Finansiering:</u>						
	Mva-Komp	-1 600	-4 000	-18 800	-18 800	-14 900	-56 500
	Låneopptak	-8 000	-16 000	-75 400	-75 400	-59 700	-226 500
	SUM INVESTERINGER UTDANNING	38 400	230 000	254 600	133 600	74 600	692 800

7 Driftssektorene

7.1 Organisering

I fylkesrådssak 2/14 tildelte fylkesrådet som kollegium fylkesrådsleder og fylkesrådene for samferdsel og miljø, utdanning, næring kultur og helse ledelsesansvar for sine administrasjoner og saksområder.

Videre ble fylkesrådene gitt administrativ instruks og avgjørelsesmyndighet, og myndighet til å fatte vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning. Dette er i henhold til Kommunelovens bestemmelser og fylkesrådets delegasjonsreglementet (jf. Kommunelovens § 20 og Reglement for fylkesrådet §§ 4,5 og 6). Slik myndighet forutsetter at det er samsvar mellom administrative enheter og politisk ledelsesansvar.

7.2 Hovedoversikt netto driftsrammer 2015-2018

Tabell -. Hovedoversikt økonomiplan 2015-2018. Status etter statsbudsjettet. Oppdaterte kapitalkostnader, pensjonosv. I 1000 kr

Minus=inntekt, Pluss=utgift	2014	2015	2016	2017	2018
00 Politiske styringsorganer	27 618	26 434	25 034	25 934	25 034
01 Kontrollorganer	4 851	4 979	4 979	4 979	4 979
10 Stabs- og støttfunksjoner	143 909	145 248	142 748	141 948	141 948
20 Utdanning	1 026 535	1 006 671	1 004 850	998 873	990 473
40 Tannhelse	116 014	114 649	115 752	115 752	115 752
50 Kultur	90 129	91 179	90 388	90 373	90 358
60 Samferdsel	1 112 008	1 177 909	1 179 685	1 153 523	1 148 862
70 Næring	43 333	43 727	43 727	43 727	43 727
90 Sektorovergripende poster. Spesifisert:	59 686	58 738	5 451	-29 041	-59 268
Dekning underskudd 2012 og 2013 TFT FKF	40 000	16 710			
Innsparing samarb.avtaler/tilsk. Fordeles i budoppf 30/4	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Innsparing sentraladm. Fordeles i løpet av året	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Avsetning til lønnsvekst 2014	55 154	52 000	52 000	52 000	52 000
Avsetning lønnsvekst 2015, 3,3 pst.		38 900	38 900	38 900	38 900
Pensjonsutgifter	24 420	33 725	33 725	33 725	33 725
Avsetn. pensjon tidl.ansatte Sikkerhetsopplæringen for fiskere		5 000			
Mva kompensasjon (samlepost til fordeling)	-7 692	-7 692	-7 692	-7 692	-7 692
Ref. kapitalutgifter fra Tromsø kommune Rassikring	-642	-612	-582	-552	-632
Ref. kapitalutgifter Dale-Alvestad Harstad kommune	-2 098	-2 049	-2 002	-1 954	-1 906
Refusjon kapitalutgifter TANN-bygget fra staten	-18 236	-17 742	-17 240	-16 753	-16 259
Dekning kapitalutgifter fra etatene	-24 620	-52 902	-85 058	-120 115	-150 804
A Sum sektorer, netto utgifter	2 624 083	2 669 534	2 612 614	2 546 068	2 501 865
Skatteinntekter inkl inntektsutjevning	-880 260	-805 800	-805 800	-805 800	-805 800
Rammetilskudd	-1 832 324	-2 013 536	-1 996 126	-1 977 541	-1 958 956
B Sum inntekter (ekskl. renter)	-2 712 584	-2 819 336	-2 801 926	-2 783 341	-2 764 756
C BRUTTO DRIFTSRESULTAT (=A+B)	-88 501	-149 802	-189 312	-237 273	-262 891
Renteutgifter	68 647	70 900	88 350	121 300	130 100
Aksjeutbytte	-1 500	-1 633	-1 633	-1 633	-1 633
Renteinntekter	-8 750	-5 500	-6 250	-7 500	-7 500
Rentekompensasjon skolebygg	-6 550	-3 900	-3 750	-3 600	-3 450
Rentekompensasjon veginvesteringer	-13 000				
D Netto renteutgifter	38 847	59 867	76 717	108 567	117 517
E Avdrag på lån	89 006	89 500	107 250	124 700	144 600
F NETTO DRIFTSRESULTAT (=C+D+E)	39 352	-435	-5 345	-4 006	-774
Brukt slik:					
Bruk av "gamle" disposisjonsfond til enkelt prosjekter ("opprydding")	-5 000				
Avsetning til/bruk av disposisjonsfond	-19 371	435	5 345	4 006	774
Avsetning til/bruk av disposisjonsfond - premieavvik	-14 980				
Overføringer til investeringsregnskapet					
Dekning/bruk av tidligere års under-/overskudd					
G REGNSKAPSMESSIG RESULTAT når skatt og rammetilskudd er justert i fht statsbudsjettet	1	0	0	0	0

7.3 Politikerområdet

	Vedtatt				
	2014 bud	2015	2016	2017	2018
00 - Politiske styringsorganer					
Opprinnelig vedtatt budsjett 2014	27 523	27 523	27 523	27 523	27 523
Innlagte vedtatte justeringer(klp)	95	95	95	95	95
Justert vedtatt budsjett 2014	27 618	27 618	27 618	27 618	27 618
Endringer:					
Utgifter tilknyttet valg (1,4" i 2015)		1 400	0	900	0
Økt partistøtte		-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Sekretariat tidligere barnevernsbarn utgår		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Redusert innsparing, ftg 90/13		621	621	621	621
Justering for lukket ordning KLP23 folkevalgte		-1 168	-1 168	-1 168	-1 168
Prisvekst 2015		263	263	263	263
<i>Sum ramme før innarbeiding nye tiltak 2014</i>	27 618	26 434	25 034	25 934	25 034
		0	0	0	0
			0	0	0
<i>Sum nye tiltak / reduksjoner</i>		0	0	0	0
Netto ramme 2015-2018	27 618	26 434	25 034	25 934	25 034

Budsjettrammen er redusert fra 2014 til 2015 som følge av bortfall av bevilgning til sekretariat tidligere barnevernsbarn, reduksjon partistøtte og justering for lukket ordning KLP23 folkevalgte.

Budsjettet til politiske styringsorganer, skal dekke utgiftene til fylkestinget, fylkesrådet samt andre politiske råd og utvalg. Budsjettansvaret for sektoren er delt mellom fylkestinget og fylkesrådet.

Fylkestingets budsjett skal dekke utgifter til fylkesordfører, fylkestingets medlemmer og godtgjørelser til opposisjonen. Det bevilges årlig tilskudd til politiske partier. Tilskuddet beregnes ut fra statens satser. Midler til stortingsvalg eller kommune- og fylkestingsvalg bevilges i valgårene.

I tillegg hører fylkeseldrerådet og fylkesrådet for funksjonshemmede til under fylkestingets budsjettområde.

Fylkesrådets budsjett skal dekke godtgjøring og øvrige utgifter for fylkesrådet. I tillegg har fylkesrådet til disposisjon midler for tildeling av støtte etter innkommende søknader gjennom året.

Fylkestinget vedtok den 14. oktober 2003 å innføre en parlamentarisk styringsform i Troms fylkeskommune. Ved å innføre parlamentarisme skapte man klarere ansvarsforhold og økte den politiske innflytelse. Parlamentarismen har også gitt klarere skillelinjer mellom partiene gjennom etablering av en opposisjon og en posisjon.

Et parlamentarisk system innebærer at

- fylkesrådet er det utøvende politiske organet og har myndighet etter kommuneloven og delegasjon fra fylkestinget.
- fylkesrådet er øverste ledelse for den samlede fylkeskommunale administrasjon, med de unntak som følger av kommuneloven.
 - Fylkesrådet skal påse at de saker som legges frem for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at de vedtak som er truffet, blir iverksatt.
 - Fylkesrådet skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Fylkesrådet blir utpekt med parlamentarisk basis i Fylkestinget i Troms.

Fylkesrådet er et kollegium og ledes av fylkesrådslederen. Fylkesrådets rolle i forhold til Fylkestinget kan med viktige unntak (lovfestede og statsrettslige) sammenlignes med regjeringens rolle i forhold til Stortinget.

Fylkesrådets medlemmer er:

Fylkesrådsleder: Line Fusdahl, Høyre

Fylkesrådets nestleder samferdsel og miljø: Ivar B. Prestbakmo, Senterpartiet

Fylkesråd for utdanning: Roar Sollied, Venstre

Fylkesråd for næring, kultur og helse: Line Miriam Sandberg, Fremskrittspartiet

7.4 Kontrollorganer

	Vedtatt				
	2014 bud	2015	2016	2017	2018
01 - Kontrollorganer					
Opprinnelig vedtatt budsjett 2014	4 851	4 851	4 851	4 851	4 851
Innlagte vedtatte justeringer	0	0	0	0	0
Justert vedtatt budsjett 2014	4 851	4 851	4 851	4 851	4 851
Endringer:		0	0	0	0
Prisvekst 2015		128	128	128	128
<i>Sum ramme før innarbeiding nye tiltak 2014</i>	4 851	4 979	4 979	4 979	4 979
			0	0	0
<i>Sum nye tiltak / reduksjoner</i>		0	0	0	0
Netto ramme 2015-2018	4 851	4 979	4 979	4 979	4 979

Rammen til kontrollorganer er 4,979 mill. kroner.

Rammen omfatter kjøp av revisjonstjenester fra KomRev NORD IKS, kjøp av tjenester fra K-Sekretariatet IKS og utgifter til kontrollutvalg. Rammen er ikke endret i forhold til økonomiplan 2014-2017.

Fra og med 2004 sluttet Troms fylkeskommune seg til en avtale om kjøp av revisjonstjenester fra det interkommunale revisjonsselskapet KomRev NORD IKS. Fylkestinget vedtok i sak 02/06 å videreføre avtalen med KomRev NORD IKS i tråd med anbefalingene til kontrollutvalget.

7.5 Utdanning

	Vedtatt				
	2014 bud	2015	2016	2017	2018
20 - Utdanning					
Opprinnelig vedtatt budsjett 2014	1 024 196	1 024 196	1 024 196	1 024 196	1 024 196
Innlagte vedtatte justeringer	2 339	2 339	2 339	2 339	2 339
Justert vedtatt budsjett 2014	1 026 535	1 026 535	1 026 535	1 026 535	1 026 535
<u>Endringer:</u>					
Inntrekk lærlingtilskudd		-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
Innsparing ftg 90/13		-23 043	-22 564	-23 141	-23 141
Samlokalisering Høgtun/Bardufoss fra H2017				-2 100	-6 000
Endring skolestruktur ytre Midt-Troms fra H2016			-2 300	-5 600	-5 600
Sammenslåing Troms Maritime og Breivika fra H2018					-4 500
Prisvekst 2015		4 219	4 219	4 219	4 219
<i>Sum ramme før innarbeiding nye tiltak 2015</i>	1 026 535	1 000 711	998 890	992 913	984 513
Justert innsparing		1 743	1 743	1 743	1 743
Rett til påbygning etter oppnådd fagbrev		4 300	4 300	4 300	4 300
Styrking fagskoler utover prisv.		807	807	807	807
Endring statlige/private skoler		-890	-890	-890	-890
<i>Sum nye tiltak / reduksjoner</i>		5 960	5 960	5 960	5 960
Netto ramme 2015-2018	1 026 535	1 006 671	1 004 850	998 873	990 473

Budsjettrammen til utdanning er redusert med 28 mill. kroner fra 2014 til 2015.

I tillegg reduseres rammen i økonomiplanperioden som følge av skolestrukturendringer:

- Samlokalisering Høgtun Bardufoss fra høst 2015:
Ny skole Rustahøgda tas i bruk høst 2017. Innsparing fullt ut effektivert i 2018.
- Endring skolestruktur ytre Midt-Troms:
Nytt verkstedbygg i Finnfjordbotn står klar høst 2016. Innsparing fullt ut effektivert i 2017.
- Sammenslåing Tromsø Maritime og Breivika fra høst 2018: Ny skole tas i bruk høst 2018.

I økonomiplanperioden vil utdanning få økte kostnader som følge av ny inntaksforskrift og krav til skoleeier om å tilby gratis verneutstyr til elever. I tillegg vil økt gjennomføring i Troms medføre en merkostnad. Merkostnadene vil være om lag 5 mill. kroner i 2015, og øker til nesten 11 mill. kroner fra og med 2016 som følge av flere elever og lærlinger. For å finne rom til disse tiltakene og tilpasning til den reduserte budsjettrammen på 28 mill. kroner er det i sak 42/14 redegjort for innsparinger på tilsammen 33 mill. kroner. Dette er vist i tabellen nedenfor.

	2015	2016	2017	2018
Reduksjon økonomiplan 2015-2018	-28 300	-27 821	-28 398	-28 398
Ny inntaksforskrift og presisering av skoleeiers ansvar for å tilby gratis verneutstyr til elevene, ftg. Sak 42/14	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Økt gjennomføring		-5 925	-8 348	-8 348
Kostnader utover økonomiplan 2015-2018:	-33 300	-38 746	-41 746	-41 746
Kostnadsreducerende tiltak	17 549	19 895	19 895	19 895
Utsettelse av tiltak og omorg. spes.undervisning	7 251	7 251	7 251	7 251
Innstramming tilbudsstruktur	8 500	11 600	14 600	14 600
Kostnadsreducerende tiltak, ftg. sak 42/14	33 300	38 746	41 746	41 746

Hovedprioriteringer

Utdanningsetaten omfatter all offentlig videregående opplæring og fagskolene i Troms. Hovedmålet for utdanning er beskrevet i nasjonale og fylkeskommunale styringsdokumenter og «Tid for mestring», strategiplanen for videregående opplæring i Troms 2014-2017. Å øke gjennomføringen i videregående opplæring i Troms fra dagens 64 prosent, til nasjonalt gjennomsnitt på 70 prosent, er prioritert nummer én. I strategiplanen skal de ulike aktørene i den videregående opplæringen i Troms finne målsettinger og strategier som vil øke kvaliteten og få flere til å gjennomføre videregående opplæring.

Aldersgruppen 16-19 år i Troms vil reduseres fra 8740 til 7819 i perioden 2014 til 2020. Dette er en nedgang på 10 prosent. Elevtallsnedgangen må i perioden føre til grep for å optimalisere ressursutnyttelse, fremme kvalitet og øke gjennomføringen.

I 2014 fikk utdanning en ekstraordinær tilleggsbevilgning vel 27 mill. kroner. I tillegg fikk sektoren vel 9 mill. kroner for å dekke innsparingskrav på 1 prosent, tilsammen 36 mill. kroner. Denne tilleggsbevilgningen trekkes gradvis tilbake i økonomiplanperioden samtidig som effektiviseringsgevinster som følge av skolestrukturendringer i Midt-Troms og Troms effektueres fra 2016. Som følge av dette reduseres budsjettet for utdanningssektoren med 28 mill. kroner i 2015, ytterligere 2 mill. kroner i 2016, ytterligere 6 mill. kroner i 2017 og ytterligere 8 mill. kroner i 2018. Tilsammen er det en reduksjon i budsjetttrammen på 42 mill. kroner i økonomiplanperioden. Av dette er 16,1 mill. kroner knyttet til innsparinger som følge av endringer i skole- og tilbudsstruktur i Midt-Troms og Tromsø.

Budsjettreduksjonen i økonomiplanperioden må tas gjennom redusert aktivitet. Med stramme og strammere økonomiske rammer for Troms fylkeskommune har fylkesrådet valgt å prioritere opplæringstilbudet til elevene. Det vil følgelig være en utfordring å få tilstrekkelig ressurser til etterutdanning, utstyr/inventar, ombygging og vedlikehold til skolene. Hovedutfordringen i økonomiplanperioden er å gi skolene tilstrekkelige økonomiske rammer til å nå målene i strategiplanen Tid for mestring. Fylkesrådet vil fortsatt se på mulighetene for å drive de videregående skolene i Troms med bedre ressursutnyttelse enn i dag, både på utdanningsområdet og driftsområdet.

Mål 1

Øke gjennomføringen til dagens nasjonale nivå på 70 %

Tilstandsvurdering

Fremtidens økonomiske utfordringer er store. Lese- og skriveundersøkelsen PIRLS viste i 2011 at 29 prosent av 4. klassingene i Norge hadde ferdigheter på eller under kritisk nivå. Disse elevene starter sin videregående opplæring i 2017. Den videregående opplæringen skal også bidra til å utjevne sosiale forskjeller i samfunnet. Her er det viktig med fortsatt innsats for å styrke gjennomføringen, slik at flere kommer i arbeid.

Utdanningssektoren skal redusere aktiviteten i økonomiplanperioden. Ressursbruken per elev i Troms er høy sammenlignet med andre fylker. Dette skyldes hovedsakelig at fylkestinget har valgt en desentralisert skolestedstruktur og en bred tilbudsstruktur. Hovedutfordringen i økonomiplanperioden er å tilpasse aktiviteten innenfor den vedtatte skole- og tilbudsstrukturen til et fallende elevtall i fylket.

Små skoler, små grupper, få elever per lærerårsverk, mange elever i spesialundervisning, mange elever som velger yrkesfag og høye kostnader til skolelokaler er indikatorer som forklarer hvorfor Troms har en høy ressursbruk sammenlignet med andre fylker.

Strategier og tiltak

- oppfølging av strategiplanen «Tid for mestring»
- opplæringstilbudene må sikres høy oppfylingsgrad (flere elever i hver klasse/gruppe) og fremme kvalitet og sterke fagmiljø
- dimensjonere opplæringstilbudet til arbeids- og næringslivets behov
- prioritere søkere med rett ved inntak til videregående opplæring
- optimalisere ressursutnyttelsen som følge av elevtallnedgangen
- etablere et godt kunnskapsgrunnlag som styringsinformasjon for sektoren

Mål 2

Lærings- og utviklingsprosessene i skolene, opplæringskontorene/lærebedriftene skal kjennetegnes av profesjonalitet og ansvarsutøvelse fra alle aktører.

I forbindelse med revideringen av strategiplanen for videregående opplæring 2014-2017, «Tid for mestring», ble det innført et nytt fokusområde, Profesjonalitet. I den daglige yrkesutøvelsen er profesjonalitet en forutsetning for at skoler, opplæringskontorer og lærebedrifter skal lykkes som kompetanseinstitusjoner. Kvalitetsarbeid i lærende organisasjoner kjennetegnes av individuelt ansvar, kollektiv organisering og kontinuerlig kompetanseutvikling.

Dette er et område som fylkesrådet har sterkt fokus på. Det arbeides kontinuerlig med å bygge lærende organisasjoner hvor aktørene utvikler og deler kunnskap, kompetanse og erfaringer i

samspill med hverandre. I tillegg er det viktig å utvikle kvaliteten gjennom interne og eksterne kvalitets- og evalueringssystemer.

Utfordringer i økonomiplanperioden

I økonomiplanperioden må det skapes ytterligere økonomisk handlingsrom innenfor de økonomiske rammene til utdanning som gjør fylkeskommunen i stand til å gjennomføre ambisjonene i strategiplanen Tid for mestring samt løse nye oppgaver og utfordringer innenfor de tilgjengelige økonomiske rammer.

Nye kostnader i økonomiplanperioden

Fylkesrådets viktigste satsing er å øke gjennomføringen i videregående opplæring i takt med utviklingen de siste årene, slik at Troms passerer landssnittet. Det tas økonomisk høyde for det, og fylkestingsmeldingen om fag -og yrkesopplæring vil kunne skape nye virkemidler. De stramme økonomiske rammene har medført at avsatte midler til inventar, utstyr og mindre utbygginger/ombygginger ikke dekker behovet, men Fylkesrådet vil jobbe videre for å skape økonomisk handlingsrom for å imøtekomme disse kostnadene.

	2015	2016	2017	2018
Nytt skoleadministrativt system (SAS)	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Fylkestingsmelding fag- og yrkesopplæring	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Økt gjennomføring	-5 000	-4 075	-6 652	-11 652
Utstyr og inventar	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Mindre ombygginger	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Nettskolen	-5 000	-5 000		
Kostnader utover økonomiplan 2015-2018:	-28 500	-27 575	-25 152	-30 152

Nye tiltak i planperioden som bør prioriteres innenfor eksisterende rammer.

- Alle fylkeskommunene og Oslo kommune har gått sammen om å utvikle et felles skoleadministrativt system. Det nye systemet skal være ferdig i 2016-17, og kostnadene for Troms fylkeskommune vil være om lag 3,5 mill. kroner i utviklingskostnader pr. år i økonomiplanperioden. I tillegg kommer kostnader til den lokale innføringen av systemet på om lag 2 mill. kroner pr. år. Tilsammen 5,5 mill. kroner pr. år. I eksisterende økonomiplan er 3 mill. kroner pr. år innarbeidet.
- Ny avtale med Bardufoss storhall A/S om leie av idrettsanlegg til den nye videregående skolen på Bardufoss, 1 mill. kroner pr. år fra 2016.
- Oppfølging av Skolebruksplan for Troms. Planen er under utarbeidelse.
- Det har ikke vært prioritert midler til utstyr og inventar til de videregående skolene de siste årene. Behovet er stort på skolene. Det bør minimum settes av 10 mill. kroner årlig til utstyr og inventar.
- Mindre ombygging på skolene. Dette området har ikke vært prioritert. Behov for 4 mill. kroner årlig.
- Fylkesrådet ønsker å prioritere nettbasert opplæring. For teknisk å kunne gjennomføre nettbasert opplæring må det investeres i ny teknologi. Årlig 5 mill. kroner.

- Oppfølging av fylkestingsmeldingen om fag- og yrkesopplæring 2,5 mill. kroner årlig.
- Økt gjennomføring til nasjonalt nivå vil koste om lag 20 mill. kroner pr. år.

Utfordringer kvalitet

Fylkesrådet vil handle til beste for elevene og deres forventninger til fremtiden. Utfordringen er å prioritere ressurser for å realisere kvalitetsstrategiene i «Strategiplanen for videregående opplæring i Troms 2014-2017, Tid for mestring!» samtidig som utdanningsbudsjettene reduseres og framtidig elevtall synker. Å øke antall elever som gjennomfører den videregående opplæringen koster også mer.

Opplæringstilbudet ble gjennomgått og redusert i fylkestingsak 42/14 i juni 2014. Ved forventet nedgang i elevtall kommende årene vil ytterligere reduksjoner bli nødvendig.

Digitalisert nettbasert opplæring er et viktig satsingsområde både som rasjonaliserings- og kvalitetsutvikling for små fag og desentraliserte skolesteder, men også til utvikling av voksenopplæringen i Troms og som verktøy for å realisere større fleksibilitet i yrkes- og fagopplæringen.

7.6 Tannhelse

	Vedtatt				
	2014 bud	2015	2016	2017	2018
40 - Tannhelse					
Opprinnelig vedtatt budsjett 2014	115 112	115 112	115 112	115 112	115 112
Innlagte vedtatte justeringer	902	902	902	902	902
Justert vedtatt budsjett 2014	116 014	116 014	116 014	116 014	116 014
<u>Endringer:</u>					
Innsparing fig 90/13		-600	-600	-600	-600
Prisvekst 2015		-438	-438	-438	-438
<i>Sum ramme før innarbeiding nye tiltak 2015</i>	116 014	114 976	114 976	114 976	114 976
Justert innsparing		-327	776	776	776
<i>Sum nye tiltak / reduksjoner</i>		-327	776	776	776
Netto ramme 2015-2018	116 014	114 649	115 752	115 752	115 752

Fylkeskommunen skal sørge for at tannhelsetjenester, herunder spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket.

Den offentlige tannhelsetjenesten skal gi et regelmessig og oppsøkende tilbud til:

- Barn og ungdom fra fødsel til og med det året de fyller 18 år.
- Psykisk utviklingshemmede i og utenfor institusjon.
- Grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie.
- Ungdom som fyller 19 eller 20 år i behandlingsåret.

Fylkeskommunen skal fremme tannhelsen i befolkningen og ved sin tannhelsetjeneste sørge for nødvendig forebygging og behandling. Den skal spre opplysning om og øke interessen for hva den enkelte selv og allmennheten kan gjøre for å fremme tannhelsen.

Prioriteringene er hjemlet i Lov om tannhelsetjeneste §§1-1, 1-2, 1-3.

Mål 1

Alle i de prioriterte gruppene skal få et regelmessig og oppsøkende tilbud

Tilstandsvurdering

Den offentlige tannhelsetjenesten i Troms har en høy andel av de prioriterte gruppene under tilsyn sammenlignet med andre fylker. Tilsvarende er det en liten prosent av gruppe a som ikke har vært til undersøkelse de siste 3 år, men etterslepet varierer og mange steder er det ganske høyt. Det er satt fokus på å redusere etterslepet. Når det gjelder eldre, langtidssyke og uføre i hjemmesykepleien, kunne resultatet blitt bedre om vi hadde nådd ut med tilbudet vårt til alle i gruppen. Arbeidet med et elektronisk meldingssystem har stoppet opp grunnet

manglende interesse fra kommunesiden. I flere kommuner er lister over klientellet i hjemmesykepleien ikke tilgjengelig.

Strategier og tiltak

- Redusere etterslepet i prioriterte grupper
- Arbeide for mer stabil tannlegedekning
- Utvikle meldingssystem hvor kommunenes helse- og omsorgstjeneste kan etterspørre timer til klientellet blant annet i hjemmesykepleien

Mål 2

God tilgjengelighet til tannhelsetjenester, inkludert spesialisttjenester, til hele befolkningen

Tilstandsvurdering

Det er flere indikasjoner på at reiseavstand er en barriere for tannbehandling. Det gjelder ordinær tannbehandling, men i enda større grad spesialistbehandling. Den offentlige tannhelsetjenesten i Troms har 25 tannklinikker. Graden av desentralisering av klinikker må veies opp mot muligheten for å rekruttere personell og utvikle et godt faglig miljø. Vi har fått plassert to breddespesialister for voksne («klinisk odontologi») på Storslett og Målselv.

Det er flere i Nord-Norge enn i resten av landet, som oppgir at de ikke har vært til tannlege de siste 12 månedene, til tross for at de har hatt behov for å gå til tannlege. Mange oppgir økonomiske årsaker til dette, men noen er redd for å gå til tannlege. Det er arbeidet med tilbudet til de som har odontofobi på TkNN. Staten har forbedret finansieringen til tannbehandling for disse.

Strategier og tiltak

- God tilgjengelighet til tannhelsetjenester for befolkningen utenom prioriterte grupper i tannhelsetjenesteloven (evt for hele befolkningen). I dette ligger det å se på ressurser i offentlig og privat tannhelsetjeneste i sammenheng.
- Arbeide for mer stabil tannlegedekning i distriktene. Utdanning av tannleger ved Universitetet i Tromsø er en del av denne strategien.
- Arbeide for stabil spesialistdekning på TkNN
- Utdanne spesialister på TkNN for en framtidig stabil spesialistdekning
- Utdanne spesialister i klinisk odontologi og pedodonti, og ha en spesialist i hvert tannhelsedistrikt (Nord-Troms, Midt-Troms, Harstad). Slik kan barrieren som reiseavstander utgjør reduseres.
- Se på tiltak som kan forbedre tilgjengelighet for grupper (f eks odontofobi) som av ulike grunner nå har dårlig tilgjengelighet til tannhelsetjenester. Erverve kunnskap om hvilke grupper som har dårlig tilgjengelighet.

Mål 3

Fremme tannhelsen i befolkningen

Tilstandsvurdering

Tannhelsen blant 5-åringene er på landsgjennomsnittet. Tannhelsen blant 12-åringene er dårligere enn landsgjennomsnittet, mens tannhelsen blant 18-åringene er relativt dårligere enn 12-åringene igjen. Vi vet forholdsvis lite om tannhelsen i voksenbefolkningen. Det er samlet inn data for voksenbefolkningen i Tromstannen-undersøkelsen og ytterligere data vil bli samlet inn i Tromsø7. Tannhelsetjenesten har ikke tidligere vært involvert i Tromsøundersøkelsene. I Tromsø 7 skal tannhelsetjenesten for første gang delta og det vil bli gjennomført en del undersøkelser i løpet av 2015. Noen resultater vil foreligge i løpet av 2015.

Strategier og tiltak

- Øke tannpleiernes utadrettete forebyggende virksomhet (opp til 20 % av arbeidstiden) i forhold til spesifikke målgrupper. Prosjekter som virker.
- Forbedre tannhelsen og SiC-indeks² på 12- og 18-åringene.
- Erverve kunnskap om tannhelsen i voksenbefolkningen
- Erverve kunnskap om hvordan grupper med dårlig tannhelse kan få hjelp til å ta ansvar for sin tannhelse.

Mål 4

En effektiv tannhelsetjeneste

Tilstandsvurdering

Målinger viser at Den offentlige tannhelsetjenesten i Troms bruker nest-mest netto kroner pr innbygger på sin offentlige tannhelsetjeneste (Finnmark er dyrest). Effektivitet er å gjøre de riktige tingene på rett måte til rett tid til lavest kostnad. Den offentlige tannhelsetjenesten i Troms gjør mye rett, men til høye kostnader. De høye kostnadene skyldes blant annet dårlig stabilitet i tannlegestillingene gjennom mange år. Tannlegene har kommet når de er nyutdannet, arbeidet et par år til de blir effektive, og har forsvunnet sørover og /eller til privat tannhelsetjeneste.

Det har kommet nye krav fra ESA (EFTA Surveillance Authority) om at fylkeskommunens regnskap må settes opp på en måte som viser kostnader og inntekter forbundet med behandling av voksne mot betaling. Dette for å synliggjøre at det ikke leveres subsidiert behandling til voksne betalende pasienter. Det legges frem en egen sak til fylkestinget i mars om konsekvenser av kravet.

² SiC-indeks viser hvor alvorlige kariesskader det er i den tredjedel av årskullet med mest karies. Uttrykker ulikhet i tannhelse.

Strategier og tiltak

- Arbeide for mer stabil tannlegedekning
- Stimulere til høyere produktivitet ved å sette produktivitet på dagsorden
- Behandling av voksne mot betaling må ikke være subsidiert der behandling skjer i konkurranse med private tannleger

Mål 5

TkNN skal være landets ledende kompetansesenter

Tilstandsvurdering

Tannhelsetjenestens kompetansesenter for Nord-Norge (TkNN) er i dag landets ledende kompetansesenter. TkNNs virksomhet har tre hovedfunksjoner: spesialistbehandling, spesialistutdanning i samarbeid med Universitetet i Tromsø og forskning. Spesialistutdanning og forskning finansieres av staten. Det er aktivitet innenfor alle spesialiteter, det vil si 8 spesialiteter inkludert klinisk odontologi. Det utdannes spesialister innenfor kjeveortopedi, pedodonti og klinisk odontologi. Det ble utdannet spesialister i klinisk odontologi i 2014. Nye spesialistkandidater vil bli tatt opp i klinisk odontologi og kjeveortopedi i 2015. Opptaksprosessen gjennomføres høsten 2014. TkNN holder på å bygge opp betydelig forskningsaktivitet. Arealet til TkNN er presset på kontor- og møtelokaler. Det er i gang en prosess med sikte på å øke arealet. TkNN en suksesshistorie, men flere nøkkelpersoner nærmer seg aldersgrensen og må erstattes de nærmeste årene.

Strategier og tiltak

- Ut丹ne egne spesialister fra landsdelen som med tiden kan ta over nøkkelstillingene
- Utvikle forskningsprosjekter innenfor praksisnær forskning
- Opprettholde antall spesialistkandidater, og ut丹ne innenfor flere spesialiteter der vi har den nødvendige kompetansen
- Bygge «tørre» lokaler til kontor og møterom finansiert av staten

Mål 6

Bidra til suksess for tannlegeutdanningen i Tromsø

Tilstandsvurdering

Tannlegeutdanningen i Tromsø har problemer med å rekruttere til vitenskapelige stillinger i likhet med mange andre tannlegeutdanninger. Troms fylkeskommune driver den kliniske veiledningen og treningen til tannlegestudentene på Universitetstannklinikken og på 6 eksternpraksisklinikker. Personellet på Universitetstannklinikken er ansatt i Troms fylkeskommune. Alle fylkeskommunens utgifter til drift av Universitetstannklinikken refunderes av Universitetet i Tromsø. På eksternpraksisklinikkene er det studenter 5-6 måneder i året. Fylkeskommunen får også tilskudd fra Universitetet til eksternpraksisklinikkene. Utplasseringen på eksternpraksisklinikkene får god evaluering fra

studentene. På eksternpraksisklinikkene er det i gjennomsnitt lettere å få bredde i behandlingspanoramaet enn i Tromsø.

Strategier og tiltak

- Samarbeide med Universitetet i Tromsø om tiltak som kan bedre rekrutteringen til vitenskapelige stillinger
- Videreføre veiledning med kvalitet på Universitetstannklinikken og eksternpraksisklinikkene

Innsparing i økonomiplanperioden

Som et ledd i å skape økonomisk handlerom reduseres tannhelsetjenestens ramme med 1,07 mill. kroner fra 2014 og ytterligere 0,9 mill. kroner fra 2015. For å oppnå dette handlingsrommet vil tannhelsetjenesten fortsatt arbeide for å bedre produktiviteten i tjenestene. Ved enkelte klinikker som ikke har fast bemanning vil man se på mulighetene til å levere tjenestene til lavere kostnader. De klinikkene som ikke har fast bemanning er Burfjord (Kvænangen), Olderdalen (Kåfjord), Hatteng (Storfjord), Gratangsbotn (Gratangen). I Gratangen har voksenbefolkningen fått et tilbud på klinikken i Bjerkvik som hører til Nordland. Fylkesrådet kommer tilbake til konkretisering av innsparingen i økonomiplan 2015-2018. Det vil settes i verk til tak for å bedre produktiviteten for å imøtekomme innsparingskravet samt frigjøre midler til nødvendig utskifting av utstyr.

7.7 Kultur

	Vedtatt				
	2014 bud	2015	2016	2017	2018
50 - Kultur					
Opprinnelig vedtatt budsjett 2014	89 937	89 937	89 937	89 937	89 937
Innlagte vedtatte justeringer	192	192	192	192	192
Justert vedtatt budsjett 2014	90 129	90 129	90 129	90 129	90 129
Endringer:					
Tilskudd kap.utg. Biblioteket i Tromsø (nedtrapping)		-15	-30	-45	-60
Matching statstilskudd kulturinstitusjoner		100	100	100	100
Innsparing fig 90/13		-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Prisvekst 2015		1 549	1 549	1 549	1 549
<i>Sum ramme før innarbeiding nye tiltak 2015</i>	90 129	89 763	89 748	89 733	89 718
Justert innsparing		776	0	0	0
Matching statsbudsjettet kultur		140	140	140	140
Halti II		500	500	500	500
<i>Sum nye tiltak / reduksjoner</i>		1 416	640	640	640
Netto ramme 2015-2018	90 129	91 179	90 388	90 373	90 358

Kulturetaten omfatter områdene kunst- og kulturformidling, fylkesbibliotek, folkehelse, idrett, friluftsliv, inkludert forvaltning av høstbare vilt- og fiskearter, kulturarv og museer, Kultur i Troms (landsdelsmusikerne, Folkemusikk Nord og den kulturelle skolesekken), samisk språk og kultur, Troms fylkeskultursenter og kultursamarbeid i Barentsregionen. Innenfor disse ansvarsområdene skal kulturetaten yte tjenester, drive veiledning og bidra til regional utvikling, kompetansebygging, deltakelse og opplevelser av høy kvalitet.

Kulturetaten skal levere tjenester og tiltak i henhold til lover, forskrifter, planer og vedtak som er fattet. Samtidig skal etaten bidra med utvikling av egne ansvarsområder, tverrsektorielle områder og skal bidra til å lage gode beslutningsgrunnlag for fylkesrådet og fylkestinget.

Kulturetaten skal legge til grunn et helsefremmende perspektiv i sitt arbeid. Barn og ungdom er prioriterte målgrupper. Samisk og kvensk kultur skal være en naturlig og integrert del i kulturtilbudet som utvikles. Videre skal betydningen av internasjonalt kultursamarbeid med fokus på Barentssamarbeidet og nordområdesatsingen være synlig i kulturetatens arbeid.

Hovedprioriteringer

Befolkningen i Troms skal ha tilgang til et variert profesjonelt og frivillig kultur-, idretts- og friluftsliv som bidrar til vekst og trivsel i fylket vårt.

Mål 1

Fylkesrådet skal bedre oppvekst- og levekårene i fylket gjennom helsefremmende og forebyggende arbeid

Folkehelse er et lovpålagt ansvarsområde for fylkeskommunen og loven vektlegger det tverrsektorielle ansvaret i folkehelsearbeidet. I juni 2014 ble Troms fylkeskommune godkjent som et Trygt lokalsamfunn/ Safe Community av Verdens helseorganisasjon (WHO).

Folkehelseprofilen som Folkehelseinstituttet har utarbeidet for Troms i 2014 viser som tidligere år at det er utfordringer knyttet til flere levekårsvariabler. Andelen med videregående eller høyere utdanning er lavere enn landsnivået, inntektsnivået er lavere og andelen uføretrygdete er høyere enn landet som helhet. Studier viser at levevaner ofte følger utdannings- og inntektsnivå. Derfor vil innsats knyttet til levekår, som arbeid og utdanning bidra til å fremme helse og jevne ut sosiale helseforskjeller.

Strategier og tiltak

- Bistå i fylkeskommunens tverrsektorielle folkehelsearbeid
- Følge opp arbeidet som et Trygt lokalsamfunn/ Safe Community
- Holde oversikt over helsetilstanden i fylket og videreutvikle et godt kunnskapsgrunnlag i samarbeid med kompetansemiljøene i Troms
- Videreutvikle folkehelsesamarbeidet mellom Helse Nord og fylkeskommunene Finnmark, Nordland og Troms
- Understøtte kommunene i folkehelsearbeidet gjennom kompetansehevende tiltak og prosjekter
- Regional plan for folkehelse 2015 - 2026

Mål 2

Fylkesrådet vil styrke samarbeidet med kommunene i samfunns- og arealplanleggingen

Tilstandsvurdering

Innenfor kulturetatens fagområder ligger et ansvar for arealplanlegging iht plan- og bygningsloven og flere sektorlover. Dette gjelder for kulturminnevern, landskap, friluftsliv og forvaltning av høstbare vilt- og innlandsfiskearter.

I dag blir ikke kulturminneverdiene tilstrekkelig ivaretatt og nyttiggjort som premiss og ressurs for framtidig bruk og utvikling av landskap, arealer, bygninger og anlegg. Det er et uutnyttet potensial for å bruke kulturarven i arbeidet med å skape attraktive lokalsamfunn og i næringsutvikling.

Det er et gratis fellesgode at alle har lov til å ferdes og oppholde seg i utmarka i Norge. Det er behov for å spre kunnskapen om allemannsretten, slik at dette godet blir benyttet og ikke hindres av uklarheter om allmennhetens ferdselsrett.

Fylkeskommunen fikk som en følge av forvaltningsreformen ansvar for forvaltning av høstbare vilt- og innlandsfiskearter. Det er et behov for å avklare fylkeskommunens arbeid på disse områdene og utarbeide forvaltningsstrategier.

Strategier og tiltak

- Aktiv og tydelig veiledning og informasjon for private og kommunale planleggere
- Sikring av og informasjon om fredete kulturminner og verdifulle kulturlandskap
- Samarbeid med kommunene om registrering og verdisetting av lokale kulturminner (KIK)
- Bidra til at områder av verdi for friluftslivet sikres og forvaltes for framtidig bruk
- Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2015-2026
- Regional plan for idrett og anlegg for idrett og fysisk aktivitet 2015-2026

Mål 3

Fylkesrådet skal tilrettelegge for frivillig kultur-, idretts- og friluftslivsarbeid

Tilstandsvurdering

Det frivillige arbeidet i regi av ulike organisasjoner utgjør en av grunnpilarene i samfunnet.. Idretten er den største frivillige aktiviteten i fylket. Et høyt nivå på frivillighet gir sterke og gode lokalsamfunn, samtidig som tiltak i regi av frivillige organisasjoner ofte har lav terskel for deltakelse og derigjennom virker sosialt utjavnende. Det er en svak nedgang blant unge deltakere i frivilligheten.

Strategier og tiltak

- Markere Friluftslivets år i 2015
- Bidra til utvikling av idretten gjennom samarbeid og tilskudd til Troms idrettskrets
- Bidra til utvikling av friluftslivet gjennom samarbeid og tilskudd til interkommunale friluftsråd og Forum for natur og friluftsliv (FNF)
- Videreføre tilskudd til lavterskel fysisk aktivitet i regi av frivillige organisasjoner
- Samarbeid med frivillig sektor om tilrettelegging av kulturminner i friluftslivssammenheng
- Gi råd- og veiledning og kompetansehevende tiltak for frivillige organisasjoner
- Videreføre tilskudd til festivaler og regionale aktører i kunst- og kulturfeltet

Mål 4

Fylkesrådet skal utvikle gode møteplasser for kultur-, idretts- og friluftslivsopplevelser og -aktiviteter i kommunene

Tilstandsvurdering

Gode og tilgjengelige møteplasser for alle er viktige for lokalsamfunnsutviklingen og er en viktig helsefremmende faktor. I Troms utgjør geografi, demografi og avstander store utfordringer når kompetanse og kulturarenaer skal utvikles. Alle skal ha tilgang til gode kulturopplevelser av høy kvalitet der de bor, og kulturlivet må ha gode og egnede fysiske rom for å kunne utfolde seg og vokse. Kulturaktørene i Troms, både offentlige, profesjonelle og

frivillige, påpeker at tilgangen på egnede arenaer for å utøve og produsere kunst og kultur på alle nivå er mangelfull. Det er viktig med lokale møteplasser der terskelen for deltakelse er lav. Det er behov for tiltak som styrker regionale og lokale kulturarenaer for formidling av profesjonell kunst- og kultur. Prosjekt Rom for kultur avsluttes i 2015, og det må etableres tiltak som sikrer god utvikling på feltet også når prosjektet avsluttes.

Kommunene har gjennomført flere større bibliotekutviklingstiltak, men forskjellene mellom kommunene er store og som i landet for øvrig har folkebibliotekene vært nedprioritert økonomisk de siste årene. Dette er særlig alvorlig for barna som i mindre grad enn voksne har tilgang til litteratur fra alternative kilder. Samtidig vet vi at det er sammenheng mellom barns leseevne og lesing av skjønnlitteratur. Barn i Troms som har tilgang til bokbuss låner i snitt mer bøker enn andre. Bokbuss når alle barn i skoler og barnehager og er både geografisk og sosialt utjevne.

Bibliotekene har i ny lov fått i oppdrag å være arena for samtale og debatt. I tillegg til allerede eksisterende tjenester gjør det nye oppdraget det relevant å tenke biblioteket som nav i en lokal møteplass der offentlige og frivillige aktører samarbeider om tjenester tilpasset lokale behov og tilrettelagt for opplevelse, deltakelse og læring for alle.

Museene og deres formidling av ulike historier fra Troms skal være viktige destinasjoner og attraksjoner i reiselivssammenheng.

Nord-Troms og Sør-Troms museer er inne i et prøveprosjekt med museal formidling av fredete anlegg fra den kalde krigen i hhv Storfjord og Harstad kommune. Forsvarsbygg gjennom Skifte eiendom har ansvar for vedlikehold av anleggene i prøveperioden. I løpet av 2015 – 2016 må det gjøres avtaler om varig drift og om eierforhold. Fylkestinget har forutsatt at Forsvarsbygg gjennom avdelingen Nasjonale Festningsverk går inn som permanent eier av anleggene. Fylkeskommunal støtte til den museale delen av driften må i så fall påregnes.

Prosjektet Krigsminnelandskap Troms har vist betydningen av å løfte frem kunnskapen om vårt fylkes plass i de internasjonale hendelsene gjennom den andre verdenskrig og etterkrigstiden (Kald krig). I Storfjord, i området der Lavkarittet arrangeres, finnes en – i internasjonal målestokk - unik samling av spor etter tyske anlegg fra siste krig (Lyngelinjen) og norske anlegg fra den kalde krigen (Frøy-linjen). I samarbeid med Storfjord kommune vil fylkeskommunen gå i dialog med statlige myndigheter for å sikre at dette området blir bevart for ettertiden og får en formell status som nasjonalt kulturminneområde.

Det er et stort behov for en fortsatt utvikling og etablering av infrastrukturen for idrettsanlegg. I Tromsø er anleggssituasjonen særlig anstrengt. Det er rundt fire års etterslep på spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

Det er en sentral samfunnsoppgave å sikre og styrke befolkningens muligheter til friluftsliv, både i et folkehelse- og opplevelsesperspektiv. Det er fortsatt behov for en videre utvikling av infrastrukturen for friluftsliv, med spesielt fokus på tilrettelegging av områder for friluftsliv i nærmiljøene.

Strategier og tiltak

- Utvikle lokale og regionale kunst- og kulturfaglige møteplasser
- Arbeide for etablering av bokbuss i Midt-Troms
- Bidra til utvikling av anlegg for idrett og fysisk aktivitet, spesielt i Tromsø
- Tilrettelegge for et aktivt friluftsliv til alle årstider, spesielt skilting og merking av turstier/-løyper og tilrettelegging av kulturminner
- Bidra til drift av Halti II
- Bidra til utvikling av Barnemuseet på Finnsnes (Midt Troms Museum) og middelaldertunet Allmenningr på Trondenes (Sør Troms Museum)
- Gå i dialog med Forsvarsbygg/Forsvarsdepartementet om en varig eier- og formidlingsordning for de fredete kaldkrigsanleggene, og for det militærhistoriske landskapet med unike kulturminner i Storfjord.

7.8 Samferdsel

	Vedtatt				
	2014 bud	2015	2016	2017	2018
60 -Samferdsel					
Opprinnelig vedtatt budsjett 2014	1 111 939	1 111 939	1 111 939	1 111 939	1 111 939
Innlagte vedtatte justeringer	69	69	69	69	69
Justert vedtatt budsjett 2014	1 112 008	1 112 008	1 112 008	1 112 008	1 112 008
Endringer:					
Styrking G/S-plan fylkestingssak 90/13		1 000	1 000	1 000	1 000
Innsparing fig 90/13		-7 100	-5 000	-14 000	-14 000
Prisvekst 2015		32 707	32 707	32 707	32 707
<i>Sum ramme før innarbeiding nye tiltak 2015</i>	1 112 008	1 138 615	1 140 715	1 131 715	1 131 715
Justert innsparing		-7 782	-1 900	-1 900	-1 900
Ny tunnelforskrift		25 882	20 307	13 293	9 740
Styrking vedlikehold utover prisvekst		21 194	20 563	10 415	9 307
<i>Sum nye tiltak / reduksjoner</i>		39 294	38 970	21 808	17 147
Netto ramme 2015-2018	1 112 008	1 177 909	1 179 685	1 153 523	1 148 862

Hovedprioriteringer

Samferdselsetaten omfatter planlegging, investeringer, drift og vedlikehold av fylkesvegnettet, kjøp og planlegging av fylkets kollektivtjenester innenfor buss, båt, og ferger, organisering og kjøp av skoleskyss, organisering av transporttjenesten for funksjonshemmede, løyvebehandling av persontransport i og utenfor rute, samt godsløyver.

Hovedmålet for samferdselssystemet i Troms er å dekke behovet for person- og godstransport effektiv og rasjonelt, samt å medvirke til å utløse potensialet for næringsutvikling i regionen. Overordnet mål for samferdsel i Troms er revidert i arbeidet med Regional Transportplan 2014-2023, som ble vedtatt av Fylkestinget i mars 2014.

Arbeid med regional transportplan 2014-2023 er fullført og her defineres mål og strategier for utviklingen av fylkesvegnettet i Troms. Handlingsplan for fylkesveg 2014-ble vedtatt i Fylkestinget i oktober 2014, og er med og legger grunnlaget for de økonomiske rammene til fylkesvegene.

Fylkesrådet ønsker å utvikle kommunikasjonstilbud og infrastruktur innen samferdsel, slik at det legges til rette lokal og regional utvikling. Gjeldende overordnede mål er fastlagt i Fylkesplan for Troms 2014-2024, Nasjonal Transportplan 2014-2023 og Regional Transportplan 2014-2023.

Kollektivtransport

Det gjennomføres årlig om lag 12 millioner kollektivreiser i Troms. Troms fylkeskommune har ansvaret for 5 hurtigbåstrekniner, 12 fergestrekniner og de seks hovedkontraksområder for buss.

I 2014 er det kjøpt en tomt for etablering av nytt bussdepot i Tromsø, og det vil bli aktuelt å kjøpe en tilstøtende tomt for å sikre at man har tilstrekkelige arealer for fremtiden. Låneopptakene som i den forbindelse skal dekkes i økonomiplanperioden, er kostnadene til kjøp av tomt og etablering av bygningsmasse.

Fylkeskommunen har deltatt i prosessen med planlegging av ny havneterminal på Prostneset fram til våren 2014. I august 2014 ble det kjent at Tromsø havn har gjennomført åpen anbudskonkurranse på bygging av terminalen. Fylkeskommunen har per dags dato ikke gitt tilsagn om å bidra økonomisk til denne utbyggingen, og et eventuelt slik bidrag er ikke innarbeidet i økonomiplanen.

Fylkesvegnett

Fylkesvegnettet i Troms består av 2909 km veg, med 37 tunneler, 382 bruer og 31 fergekaier. Mye av fylkesvegnettet er veger med lav trafikk, om lag 95 prosent har årsgjenntrafikk (ÅDT) under 3000.

Fra og med 2015 påløper det store kapitalkostnader knyttet til lån som er tatt opp for å forskuttere statlige rassikringsmilder til gjennomføring av tiltak innenfor Torskenpakken og lån til de store fylkesvegprosjektene. I tillegg vil det fra 2016 påløpe avdrag på rentekompensasjonslånene som er tatt opp fra 2010. Disse kapitalkostnadene reduserer ikke rammen til samferdselsformål, men medfører en intern flytting av budsjettmidler fra drift/vedlikehold veg til dekning av kapitalkostnader.

	2015	2016	2017	2018
Ramme drift/vedlikehold 2015	482 290	482 290	482 290	482 290
Nedtrekk jfr øk.plan 2015-2018 ¹	-5 450	-2 500	-7 000	-7 000
<u>Kapitalutgifter:</u>				
Langsund og Bjarkøy		-3 179	-20 150	-35 115
Avdrag rentekomp.lån		-2 947	-13 334	-20 001
Diff rentekomp	-2 860	-3 560	-4 340	-5 030
Rentekostnader rassikring	-5 000	-4 450		
Sum nedtrekk	-13 310	-16 636	-44 824	-67 146
Til disp drift/vedlikehold	468 980	465 654	437 466	415 144

¹Nedtrekket iht økonomiplanen er fordelt 50/50 mellom veg og kollektivtrafikk fra og med 2016.

I tillegg til ordinære rammer til drift og vedlikehold av fylkesvegene, er det i statsbudsjettet for 2015 signalisert en økning i bevilgningen til innhenting av etterslep på fylkesvegene til totalt 106,332 mill. kroner (inkl mva) og i tillegg kommer en bevilgning til opprusting av fylkesvegnett på 20,0 mill. kroner (inkl mva).

Mål 1

Øke framkommelighet, trafikksikkerhet og helårlig funksjonalitet på fylkesvegnettet. Korridorer mellom områder med stor næringsaktivitet og overordnet vegnett vektlegges særlig.

Tilstandsvurdering

Flere fylkesveger av stor betydning for næringstransport og befolkning er preget av flaskehals, manglende vedlikehold og rassikring. Store kostnadsøkninger i kontraktene om drift og vedlikehold av fylkesvegnettet har medført omprioritering av midler som tidligere gikk til investeringer, til å dekke driftsutgifter. Alle midler som skal benyttes til investeringer i økonomiplanperioden, må lånes. Det gis rom for bypakke i Harstad og Tromsø (transportnett Tromsø), der avtalt fylkeskommunal andel er henholdsvis 60 mill. og 53 mill. kroner. I tillegg til realisering av viktig samferdselsprosjekter vil midlene bli benyttet til planlegging av fremtidige tiltak.

Strategier og tiltak

Det må etableres en helhetlig strekningsstrategi, med følgende tiltak:

- Arbeide for å øke statlig tilskudd for rassikring av fylkesvegnettet
- Investeringsmidler prioriteres til igangsatte prosjekt bindinger, prioriterte fergeavløsningsprosjekter, reinvestering og planlegging
- Samordne innsatsen fra stat, fylke og kommuner
- Senterstrukturen og hensynet til styrking av bo- og arbeidsmarkedsregioner legges til grunn for planlegging av fylkesvegnettet

Mål 2

Stanse forfall på veglegg, kaianlegg, tunneler og bruer.

Tilstandsvurdering

Statens vegvesen har kartlagt kostnader for å fjerne forfall på fylkesvegene i Norge. Det er et samlet behov på 6-8 mrd. kroner for å ta igjen forfall og gjennomføre nødvendige oppgraderinger på eksisterende fylkesvegnettet i Troms. Kostnadene fordeles med om lag 45 prosent på vegoverbygning (vegdekke og -fundament) og resterende om lag 55 prosent fordeles på tunnel, bru, fergekai, drenering og avløp og miljøtiltak. Flere store anlegg (bru og tunnel) har akutt behov for vedlikehold og befinner seg i en kritisk tilstand. Troms har den laveste andelen av BK 10 veger (klassifisert for tungtransport) i landet med 58 prosent.

Strategier og tiltak

Det er av stor betydning å arbeide for å øke de statlige overføringene for å redusere forfallet. Det er nødvendig å identifisere det nødvendige bevilgningsnivå for både å stanse forfallet og innhente forfall.

- Samordne investerings-, forfall- og vedlikeholdsrammen med sikte på forfallsinnhenting.
- Løse forfallsutfordringer i forbindelse med strekningsvis vedlikehold og utbedring

Mål 3

Antall reisende med buss, båt og ferge skal øke i planperioden.

Kollektivtilbudet i Troms

Kollektivtransporten er viktig for å fremme en effektiv og miljøvennlig persontransport i og mellom byene og sentrene i fylket. I distriktene er kollektivtilbudet i hovedsak bygget rundt behovet for skoleskyss. De store kostnadsøkningene og de økonomiske utfordringene som fylkeskommunen står overfor gjør det imidlertid nødvendig å gjennomføre til dels store kutt i perioden.

I løpet av 2015 vil den siste av de to tomtene som trengs for etablering av et nytt framtidig bussdepot i Tromsø, bli anskaffet. Man vil da kunne starte opp planleggingen av den videre utbyggingen av det området som er tiltenkt å bli nytt bussdepot, med sikte på å ha dette klart i 2018. Låneopptak til dette formålet er forutsatt dekket innenfor samferdselsrammen.

Tilstandsvurdering

Det er ønskelig å endre reisemiddelfordelingen til mer miljøvennlig transport, særlig i byene. Antall reiser på buss har vært stigende de siste årene, mens båtreiser er på vei opp igjen etter en periode med nedgang. Utvikling av kollektivtilbudet fordrer at gode løsninger finnes gjennom samarbeid med og bidrag fra blant annet kommuner, Statens vegvesen og brukerne. Kommune, fylke og stat har gitt sin tilslutning til KVVU for Harstad og Tromsø, som angir felles målsetninger; økt kollektivandel, reduksjon av reisetid for buss, økt fremkommelighet og prioritering for buss.

Strategier og tiltak

- Tilpasse produksjon og takster til tilgjengelige økonomiske rammer
- Etablere nye løsninger innen billettering og ruteinformasjon
- Sikre god infrastruktur for buss i byområdene
- Utvikle funksjonelle knutepunkter for kollektivtrafikk
- Utvikle nye løsninger for behovstilpasset rutetransport i distriktene
- Utarbeidelsen av kollektivplan for Troms

Mål 4

Oppnå forutsigbare økonomiske rammer for kollektivtrafikk

Tilstandsvurdering

Kollektivkontraktene, særlig på båt og ferge, har en viss uforutsigbarhet med hensyn til kostnadsbildet og dette har skapt utfordringer for budsjettkontroll og budsjettoppfølging. Dette fører igjen til revisjon av rutetilbud og andre kostnadskutt til tillegg til regulering av prisene. Endring og forenkling av priser og billettprodukter kan ha en risiko for at inntektsvirkninger blir svakere eller sterkere enn først antatt. Dette kan også gjelde overgang til andre metoder for billettkjøp

Strategier og tiltak

- Fokus på kostnadskontroll
- Målrettet satsing på jevn økning i billettinntektene
- Øke tilgjengeligheten for publikum til kjøp av billetter

Utfordringer i økonomiplanperioden

Størstedelen av budsjettet til samferdsel er vedlikehold av fylkesveger og kjøp av kollektivtrafikk. Behovet og utfordringene er store innenfor begge områder, men fylkesrådet vurderer at konsekvensene blir minst ved å redusere budsjettet til vedlikehold av fylkesveger. Det er imidlertid også nødvendig å tilpasse ruteproduksjon og takster til de tilgjengelige økonomiske rammer.

I Statsbudsjettet for 2015 er det foreslått en bevilgning til Troms til innhenting av forfallet på fylkesvegene på 106,332 mill. kroner. Behovet er i størrelsesorden 300 mill. kroner per år for å ta igjen forfallet i løpet av 20 år. For å inngå vegbrudd og ytterligere forverring er det viktig at man fortsetter jobben mot nasjonale myndigheter for å øke de fylkeskommunale midlene til forfall.

Utfordringer drift

Kostnadsutviklingen innen bygging og vedlikehold av veganlegg er urovekkende. Både ordinære funksjonskontrakter og investeringsprosjekter øker mye mer enn det fylkeskommunen får tilført i rammejustering fra statlige myndigheter.

Den største enkeltutfordringen innenfor samferdselsområdet i kommende økonomiplanperiode er de store kapitalkostnadene som vil begynne å påløpe fra og med 2016. I tillegg skal fylkeskommunen fra 2016 begynne nedbetalingen av lånene som er tatt opp innenfor rentekompensasjonsordningen, noe som medfører at utgiftene til avdrag øker med 6,7 mill. kroner per år.

Rentekompensasjonsordningen gir også den utfordringen at fylkeskommunen kompenseres for en rentekostnad som ligger om lag 0,5 prosentpoeng lavere enn den faktiske rentekostnaden. Med et faktisk rentenivå på 3,2 prosent i 2015, utgjør renten på lån innenfor rentekompensasjonsordningen (totalt 500 mill. kroner ved utgangen av 2014 pluss rammen for låneopptak i 2015 på 143 mill. kroner) 18,3 mill. kroner i 2015. Fylkeskommunen regner med å få en rentekompensasjon fra staten beregnet etter en rentesats på 2,7 prosent, det vil si 15,4 mill. kroner. Differansen på 2,9 mill. kroner må fylkeskommunen dekke selv.

Det er mange driftskontrakter på buss, båt og ferge. Fylkeskommunen har gjennom bruttokontrakter skaffet seg bedre handlingsrom i forhold til takstpolitikk, men også overtatt en del av risikoen for at inntektsmålene nås. Det er til dels store kontrakter og når det forekommer avvik, kan det være betydelige beløp. Det kan derfor være utfordrende å styre budsjetter der det kan komme overraskelser på enkeltkontrakter. Det bør vurderes å legge inn en budsjettmessig buffer for å øke budsjettsikkerheten.

Enkelte kontrakter har også gitt mindre billettinntektene enn forventet. Selv om man ønsker å skjerme rutetilbudet, vil det være nødvendig å tilpasse inntektsdekningen og rutetilbudet. Noe av dette kan skje gjennom såkalte bestillingsruter eller at transportmateriellet tilpasses.

Det er viktig å sette prisene slik at de stimulerer til økt kollektivtrafikk, men på en slik måte at de samlede inntekter holder noenlunde følge med kostnadsutviklingen.

Alle de store busskontraktene er satt ut på anbud og neste anbudsrunde starter fra 2016, dersom ytterligere opsjonsår ikke benyttes. Nye anbudskontrakter på ferge vil i løpet av økonomiplanperioden redusere kostnader på området. Nye anbudskontrakter vil sammen med takstjusteringer således bidra til å få økonomien innen kollektivtrafikk i balanse.

7.9 Næring

	Vedtatt				
	2014 bud	2015	2016	2017	2018
70 - Næring					
Opprinnelig vedtatt budsjett 2014	43 633	43 633	43 633	43 633	43 633
Innlagte vedtatte justeringer, inkl. korr. Mva.	-300	-300	-300	-300	-300
Justert vedtatt budsjett 2014	43 333	43 333	43 333	43 333	43 333
Endringer:					
Innsparing 0,5% fra 2015, ftg 90/13		-200	-200	-200	-200
Redusert nedtrekk næring		206	206	206	206
Prisvekst 2015		736	736	736	736
<i>Sum ramme før innarbeiding nye tiltak 2015</i>	43 333	44 075	44 075	44 075	44 075
Justert for nye innsparinger		-348	-348	-348	-348
				0	0
<i>Sum nye tiltak / reduksjoner</i>		-348	-348	-348	-348
Netto ramme 2015-2018	43 333	43 727	43 727	43 727	43 727

Hovedprioriteringer

Troms fylkeskommune spiller en aktiv rolle som regional utviklingsaktør ved å føre en politikk som tilrettelegger for økte muligheter, både for eksisterende og ufødt næringsliv. Fylkeskommunen bistår primærkommunene på tvers av kommunegrensene i utviklingen av god infrastruktur og næringsplanlegging som kan bidra til utvikling og realisering av industri- og næringsvirksomhet. Dette for å utløse potensialet fylket og landsdelen har i nordområdesatsingen.

Fylkeskommunens handlingsrom i næringspolitikken ligger i samspillet mellom de regionale utviklingsmidler (RUP), de næringsrettede virkemidlene med bakgrunn i regionalt differensiert arbeidsgiveravgift (RDA-midlene), det fylkeskommunale næringsfondet og virkemidler knyttet til styrking av den regionale innovasjonsinfrastrukturen. I tillegg kommer bransjerettede tilskuddsmidler og kompetanseinnsats i ulike prosesser og prosjekter gjennom ulike satsinger og strategisk innsats på de enkelte bransjer og næringer.

En viktig forutsetning for en vellykket innovasjonspolitik for Troms er en regionalisert tilnærming som kan fange opp dynamiske prosesser regionalt, bred alliansebygging og gjensidig forpliktende samarbeid i regionen. Vellykket utviklingsinnsats forutsetter at fylkeskommunen har nødvendige ressurser til å bidra til brede utviklings- og samarbeidsprosesser lokalt og regionalt.

Som oppfølging av fylkestingets vedtak, Fylkesplan for Troms 2014 – 2015, utarbeider og iverksetter fylkesrådet næringsstrategier og satsinger på utvalgte områder og arbeider målrettet med å oppnå de politiske mål gjennom disse strategiene. Prioriteringene gjøres i økonomiplan og årsbudsjett, samt de årlige handlingsprogram knyttet til de statlige tilskuddsordningene til regional utvikling.

Hovedprioriteringer

- Følge opp vedtatt for strategi for petroleum
- Følge opp vedtatt for strategi for reiseliv
- Følge opp vedtatt for strategi for havbruk
- Følge opp vedtatt for strategi for økt mineralutvinning i Troms fylke
- Nærings- og utviklingsstrategi for Nord-Troms (påbegynt)
- FoU- og innovasjonsstrategi for Nord-Troms (påbegynt)
- Følge opp vedtatt strategi for Regional plan for landbruk
- Strategi for næringsutvikling (2015)
- Strategi for kulturnæringer (2015)
- Strategi for økt verdiskaping i maritim næring (2015)
- Strategi for økt verdiskaping i marin næring (2015)

Status og prioritering for de enkelte strategiene er kort beskrevet nedenfor, aktuelle strategier og tiltak utformes gjennom egne strategidokumenter. Mål, strategier og tiltak innen hvert enkelt område formuleres i egne dokumenter/strategier som vedtas i fylkestinget. For hvert enkelt strategisk område er det formulert en rekke tiltak for å nå målene. I dette dokumentet vil kun hovedlinjene bli skissert.

Strategi for petroleum

Tilstandsvurderinger

Det er innledet en ny periode i utviklingen av petroleumsnæringen i landsdelen og fylket. Petroleumsutbygging innebærer etterspørsel etter kompetanse innen alle tekniske fagdisipliner, mens Nord-Norge har aktører og fagmiljø kun innen noen få av disse. En nødvendig premiss for å utløse næringspotensialet i nord i forbindelse med petroleumsvirksomheten, er at det legges til rette for oppbygging og styrking av utdanning og FoU-aktiviteter, samt utvikling og satsning på miljøteknologi, overvåkning og avfallshåndtering.

Strategier og tiltak

Troms fylkeskommune arbeider med å utvikle petroleumsnæringen til en ny basisnæring i nord og er i ferd med å revidere våre satsinger på området («Troms Petroleum II») med fokus på blant annet kompetanse, infrastruktur og samarbeid.

Strategi for havbruk

Tilstandsvurderinger

Havbruksnæringen skaper viktige arbeidsplasser og gir stor verdiskaping og eksportinntekter til nasjonen. Det legges nå til rette for videre vekst i havbruksnæringen. Det legges i økende grad til rette for produksjonsøkning i den nordlige landsdel og tunge aktører i næringen har også blikket rettet nordover. Utviklingen i næringen går svært raskt, og rammer for utviklingen legges fortløpende.

Strategier og tiltak

Fylkeskommunen ønsker å ta aktiv del i utformingen av politikken og tilrettelegging for bærekraftig og fortsatt lønnsom næring gjennom en egen havbruksstrategi som ble vedtatt i fylkestinget i oktober 2013.

Strategi for økt mineralutvinning

Tilstandsvurderinger

Utvikling av ny industri med utgangspunkt i fylkets mineralressurser krever stor kompetanse og finansielle ressurser i perioden før det er påvist utvinnbare ressurser. Det er vanskelig for bedrifter og interessenter under oppstart å skaffe tilveie disse ressursene innenfor det ordinære virkemiddelapparat.

Strategier og tiltak

Norges geologiske undersøkelse vil bidra til kartlegging av potensielle mineralforekomster i Troms gjennom MINN-programmet og Innovasjon Norge har avsatt ressurser til å bistå næringsutviklere innen feltet. Fylkeskommunen vil gjennom prosjekt «Troms Mineral I» være en naturlig samarbeidspartner og pådriver i dette arbeidet i årene fremover. Troms fylkeskommune vil i 2015 revidere sin mineralsatsing i «Troms Mineral II».

Nærings- og utviklingsstrategi for Nord-Troms

Tilstandsvurderinger

Nord-Troms regionen opplever negative utviklingstrekk i flyttemønster og befolkningsendringer.

Strategier og tiltak

Fylkesrådet besluttet i 2013 å bevilge midler med sikte på å styrke utviklingen i Nord-Troms. Det settes fokus på muligheter og fortrinn som regionen kan utnytte for å bidra til å snu negative trender og bygge samfunn og næringsliv for fremtiden. Fylkesråd for næring, kultur og helse har lagt opp til en prosess i tett dialog med ordførerne i regionen – om hvordan midlene skal brukes. Arbeidet ble igangsatt i 2014 og vil ha et perspektiv over flere år. Det er foreslått bevilget midler til prosjekter og tiltak innen følgende områder: boligbygging, kompetanse, entreprenørskap/ungdom og arenabygging.

Regional forskning og utvikling (FoU)

Tilstandsvurderinger

Oppfølgingen av forskningsrådets- og fylkeskommunens felles satsing «Virkemidler for regional FoU og innovasjon» (VRI) og Regionalt forskningsfond NORD er lagt til næringssetaten. VRI er et landsomfattende 10-årig program i regi av Forskningsrådet og er en av Troms fylkeskommunens satsinger for å stimulere til økt innovasjon og verdiskaping i næringslivet i fylket. VRI er i tredje og siste periode (2014 – 2016) og har i denne perioden særlig satsing på reiseliv samt maritim- og petroleumsrettet leverandørindustri.

Strategier og tiltak

I siste programperiode i VRI legges det opp til at VRI skal bidra til ny FOUi-strategi for fylkeskommunen for å sikre maksimal effekt av satsingen også når VRI-programperioden er over.

Regionale forskningsfond har som formål å styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling ved å støtte opp under regionens prioriterte innsatsområder og mobilisere til økt FoU-innsats. Troms inngår i Fondsregion Nord sammen med Finnmark og Nordland fylker.

Regional plan for landbruk

Tilstandsvurderinger

Fylkestinget vedtok i oktober 2014 – sak 61/14 «Arktisk landbruk – ei næring med mange muligheter. Regional plan for landbruk i Troms 2014 – 2025».

Strategier og tiltak

Planen har fokus på landbrukets utviklingsmuligheter i fylket og hvordan disse kan realiseres. Den belyser hvilke områder innsatsen skal rettes mot og er retningsgivende for virkemiddelbruk i tiden fremover. Fylkeskommunen forvalter øremerkede midler fra Landbruks- og Matdepartementet til rekruttering og kompetanseheving i landbruket.

Andre satsingsområder knyttet til næringspolitikken

Regional innovasjons- og utviklingsinfrastruktur

En velfungerende innovasjonsstruktur er en forutsetning for å få til et innovativt og konkurransedyktig næringsliv i hele fylket. Innovasjonsinfrastrukturen, gjennom blant annet næringshagene, kunnskapsparkene, studiesentrene, samt ulike inkubatorprogram er viktig for å ha et helhetlig tilbud for realisering av en forretningsmessig ide til etablering av virksomhet.

Fylkets næringshager, inkubatorer og kunnskapspark er finansiert i samspill mellom fylkeskommunen, staten gjennom SIVA og øvrige regionale og statlige virkemiddelordninger. Fylkeskommunen skal ivareta regionenes behov innenfor de nasjonale programmer for finansiering av infrastrukturen og innovasjonsaktiviteten. Finansieringsbehovene vil over tid i stor grad avhenge av hvilke strategier som velges på nasjonalt nivå gjennom blant annet SIVA og øvrige statlige aktører og fylkeskommunens egne strategiske valg og mulighet til å bidra med regional medfinansiering. Spesielle satsinger innen innovasjonsinfrastruktur er reiselivssatsing i regi av Nord-Norsk Reiseliv AS og regional filmsatsing i regi av FilmCamp. Utfordringen framover vil være å opprettholde nivået på innsatsen som har vært fram til i dag. Det må gjøres i samarbeid mellom staten og private aktører.

Fylkeskommunalt næringsfond

Det fylkeskommunale næringsfondet har som formål å bidra til næringsutviklingstiltak i Troms. Det kan gis tilskudd til: undersøkelse og planlegging, kompetanseheving, engasjering av spesialister, utviklingsstrategier og etablering. På grunn av utfordringene i næringslivet er det behov for denne ordningen i Troms fylke.

Omstillingsbehov

Det er dokumentert et betydelig omstillingsbehov i flere av kommunene i fylket. Dette gjelder først og fremst kommuner/steder med ensidig næringsgrunnlag hvor det fortsatt kan komme akutte strukturendringer, med påfølgende bortfall av mange arbeidsplasser og i lokalsamfunn som er utsatt for mer langsiktig endring i arbeidsmarked og folketall. Det forventes fortsatt behov for finansiering av omstillingsprosjekter i kommunene og oppfølging av pågående omstillingsarbeid i årene som kommer. Årlig tildeling til Troms fylkeskommune over kap.551 post 60 til omstilling er redusert fra 10 mill. kroner i 2012 til 6 mill. kroner i 2015. Midlene brukes til samfinansiering av ulike prosjekter og tiltak i omstillingsområdene. Reduksjonene i statlig bevilgning til omstilling i Troms gjør muligheten til å løse ut medfinansiering mindre. Fylkeskommunens aktivitet og innsats på tilretteleggende tiltak og bedriftsrettede virkemidler gjennom Innovasjon Norge er av avgjørende betydning for å følge opp omstillingsarbeidet i Troms.

Reduksjon av avstandsulemper – Transportstøtte

Den regionale transportstøtteordningen bidrar til å redusere avstandskostnader for vareprodusenter i fylket. Siktemålet er å redusere de konkurransemessige ulemper som følger av lange transportavstander og vanskelige transportforhold i fylket. Ordningen er relativt omfattende i Troms sammenlignet med nabofylkene, og det er aktuelt å gjøre noen endringer i ordningen i lys av dette og endrede behov i næringslivet.

Handlingsrom i økonomiplanperioden

Fylkesrådet har tidligere varslet gjennomgang av den regionale transportstøtten (fylkeskommunalt virkemiddel). Støtten deles ut til vareprodusenter med høye transportutgifter og relativt stor andel av midlene har vært tildelt til noen få større bedrifter mens mindre andel av midlene har vært tildelt de mange små bedriftene som ligger spredt i fylket. I fylkesrådssak 145/13 ble det vedtatt at den maksimale støttesatsen senkes fra 1 mill. kroner til 500.000 kroner og rammen for regional transportstøtte var redusert i 2014 med varig nedtrekk på 1,334 mill. kroner. I forbindelse med endringene er det behov for en ytterligere justering av tildelingskriteriene som tilgodeser små bedrifter mer en dagens tildeling. Dette vil kunne frigjøre midler for å skape handlingsrom i økonomiplanperioden.

7.10 Stabs- og støttefunksjoner

Stabssjefen

	Vedtatt				
	2014 bud	2015	2016	2017	2018
Stabssjefens kontor					
Opprinnelig vedtatt budsjett 2014	16 524	16 524	16 524	16 524	16 524
Innlagte vedtatte justeringer m/ innsparing	5 070	5 070	5 070	5 070	5 070
Justert vedtatt budsjett 2014	21 594	21 594	21 594	21 594	21 594
<u>Endringer:</u>					
Innsparing 0,5% fra 2015, ftg 90/13		-103	-103	-103	-103
Innsparing stab og støtte ufordelt, ftg. 90/13 fra 2015		-374	-1 374	-2 174	-2 174
Prisvekst 2015		126	126	126	126
<i>Sum ramme før innarbeiding nye tiltak 2015</i>	21 594	21 243	20 243	19 443	19 443
Økt innsparing stab- og støtte, ikke fordelt		-926	-926	-926	-926
Eiermelding TK		750	0	0	0
Horizon 2020		750	0	0	0
<i>Sum nye tiltak / reduksjoner</i>		574	-926	-926	-926
Netto ramme 2015-2018	21 594	21 817	19 317	18 517	18 517

Stabssjefen rapporterer til fylkesrådsleder og fylkesrådet og er en ressurs for hele fylkesrådet. Stabssjefen er det sentrale oppspillspunktet for politiske bestillinger. Stabssjefen skal bidra til at fylkesrådet kan drive effektiv politisk styring og bidra til administrativ og tverrfaglig samordning av saker. I tillegg er det ønske om å bedre leveransen på politiske bestillinger. Stabssjefen jobber også med å synliggjøre fylkets interesser og skape gode rammevilkår for regional utvikling gjennom planlegging og internasjonalt arbeid. Stabssjefens stab består av en utrederenheter, kommunikasjonsavdeling, internasjonal avdeling, planavdeling og advokatkontor. Advokatene ble flyttet fra drifts- og utbyggingssenteret til stabssjefen 1.1.2014. For å styrke den juridiske kapasiteten ble det ansatt en ny advokat og opprettet et advokatkontor.

Hovedprioriteringer

Mål

Langsiktige og sektorovergrepene utfordringer skal samordnes slik at fylkeskommunen oppnår bedre styring og bedre kvalitet på de tjenestene som tilbys

Tilstandsvurdering

Det er behov for å få bedre samordning av langsiktige og sektorovergrepene utfordringer i fylkeskommunen. Det er viktig at det er en rød tråd i plandokumentet, fra budsjett- og økonomiplanene til sektorplanene. Dette skal gjenspeiles i enkeltsaker som legges frem for politisk behandling der økonomi, kvalitet og samordning blir ivaretatt.

Det er også fokus på å sikre gode rammebetingelser for regional utvikling gjennom planlegging og internasjonalt arbeid.

Strategier og tiltak

- Implementering og videreutvikling av internkontrollprosjektet i Troms fylkeskommune, herunder rapportering, avvikshåndtering, dokumentering og arbeid med å få et godt kontrollmiljø.
- Utforming av økonomiplan og budsjett dokumenter er endret som en del av arbeidet med styrings- og kvalitetssystemet til fylkeskommunen. Dette må videreføres i øvrige styringsdokumenter, med fokus på å få bedre samsvar mellom økonomiplan og budsjett- og regionale sektorplaner.
- Fokus på hvordan fylkeskommunen forvalter eierskapet til fylkeskommunen i samsvar med fylkestingets eierstrategi.
- Gjennom controller funksjonen, bidra til at beslutningsgrunnlaget og vedtakene er i tråd med overordnede styringsdokumenter, samt sikre at fylkesrådet og fylkestingets vedtak blir iverksatt og at politiske bestillinger blir satt i arbeid.
- Sikre juridisk kompetanse i forbindelse med avvikling av fylkestinget og annen fylkeskommunal virksomhet.
- Kvalitetssikre saksbehandling slik at alle administrative forhold inkludert rammebetingelser i form av lover og regelverk er avklart og tilstrekkelig belyst før sakene går til politisk behandling.
- Videreutvikle samarbeidet med de andre nordnorske fylkeskommunene om eierskapet i Barentssekretariatet og Nord-Norges Europakontor for å fremme våre interesser i forhold til EU/EØS og barentssamarbeidet.
- Aktiv nyhetsformidling gjennom nettsider og sosiale medier.
- Skape en oversiktlig og lettbrukt inngangs- og informasjonsportal for innbyggerne i Troms og direktebrukere av de fylkeskommunale tjenestene.
- Bistå fylkesrådet med informasjons- og kommunikasjonsarbeid.
- Regional plan for handel og service er under utarbeidelse. Planprogram er vedtatt.
- Regional plan for reindrift er under planlegging. Planprogram forventes vedtatt i 2015.
- Bistå og veilede kommunene i Troms i deres planoppgaver.
- Behandling av arealrelaterte saker knyttet til plan- og bygningsloven.
- Avslutte og evaluere LUK-prosjektet.
- Følge opp interkommunale plankontor, samt veilede og gi støtte til nye etableringer.
- Arrangere kurs/konferanser for å øke kompetansenivået innenfor plan- og bygningsloven.
- Arrangere regionalt planforum.

Drifts- og utbyggingscenteret

	Vedtatt				
	2014 bud	2015	2016	2017	2018
Drifts- og utbyggingscenteret					
Opprinnelig vedtatt budsjett 2014	84 315	84 315	84 315	84 315	84 315
Innlagte vedtatte justeringer m/ innsparing	-3 581	-3 581	-3 581	-3 581	-3 581
Justert vedtatt budsjett 2014	80 735	80 735	80 735	80 735	80 735
<u>Endringer:</u>					
Innsparing 0,5% fra 2015, ftg 90/13		-399	-399	-399	-399
Prisvekst 2015		1 475	1 475	1 475	1 475
<i>Sum ramme før innarbeiding nye tiltak 2015</i>	80 735	81 811	81 811	81 811	81 811
20 % stilling overført fra IT til DU, arkivavdeling		106	106	106	106
<i>Sum nye tiltak / reduksjoner</i>		106	106	106	106
Netto ramme 2015-2018	80 735	81 917	81 917	81 917	81 917

Hovedprioriteringer

Drifts- og utbyggingscenteret skal ha som hovedutfordring å utvikle en kompetent og effektiv tjenesteproduksjon på områdene arkiv, bygg- og eiendom, sekretariat og sentralbord. Senteret skal utvikle og tilby et konstruktivt og godt samarbeid med hele organisasjonen på alle nivå.

Mål

Drifts- og utbyggingscenteret skal sørge for at det er høy kvalitet på de ulike tjenesteområdene og at ressursene utnyttes på en optimal måte. Våre tjenester skal leveres i hovedsak internt i organisasjonen og ut fra ønsket om å bidra til «å spille de andre god».

Fylkeskommunen skal levere det vi er pliktig til å levere med god kvalitet i henhold til lover, forskrifter og vedtak som er fattet. Samtidig skal vi bidra med utvikling av våre ansvarsområder, og skal bidra til å lage gode beslutningsgrunnlag.

Strategier og tiltak

Arkivavdelingen

- ESA8 brukes av alle enheter, med unntak av tannklinikker og deler av PPT/VGO og SMI-skolen, for fullelektronisk saksbehandling og arkiv. Fokus på opplæring, sikre at saksbehandlere og ledere faktisk bruker ESA og utarbeidelse av gode rutiner er viktig for å sikre at dokumentasjon bevares for fremtiden.
- Arkivplan med oversikt over arkivmateriale, rutiner for arkivarbeidet og organisering skal utarbeides. Planen er lovpålagt og deler av den må sees i sammenheng med styring- og kvalitetssystemet.
- Det skal være integrasjon mellom fagsystemer og ESA der det er mulig. Da ivaretas journalføringsplikt og arkivplikt samtidig som saksbehandlere forholder seg til det systemet som er best tilpasset deres arbeidsoppgaver. Nytt skoleadministrativt system

skal tas i bruk der bevaring av rettighetsdokumentasjon for elever er særlig viktig å ivareta.

- SVAR UT er en tjeneste som utføres med utgangspunkt i brev skrevet i ESA og hvor brevet sendes digitalt til mottaker. Arkivavdelingen har ansvar for riktig dokumentflyt og oppdatert adresseregister.
- Deponere/avlevere elektronisk skapt arkivmateriale fra 1990-tallet og 2000-tallet til Interkommunalt arkiv Troms. Omlag 700 hm med papirarkiv er avlevert.

Bygg- og eiendom

- Har det administrative ansvar for den totale bygge- og eiendomsvirksomhet for hele Troms fylkeskommune.
- Fylkeskommunens nybygg- og eiendomsvirksomhet vil ha høy aktivitet i årene som kommer. Det skal være et sterkt fokus på å levere nye prosjekter med høy kvalitet, lav risiko og innenfor vedtatt økonomi. Alle byggeprosjekt utvikles og fullføres i nær kontakt med den etat/virksomhet som skal overta det enkelte prosjekt.
- Alle nye bygg skal ha som mål å tilfredsstillere kravene til energiforbruk i passiv-hus-standard og til universell utforming.
- Eksisterende bygningsmasse skal vedlikeholdes ut fra målet om å bevare den verdien som er lagt ned i de enkelte bygg og ut fra målet om å spare energi og satse på miljøriktige løsninger.
- Mulighetene til å søke om statlige midler fra Enova til energisparing og kjøp av fjernvarme skal utnyttes der det er mulig til fylkeskommunens bygg.
- Fylkeshuset skal levere tjenester som kantine, renhold og trykkeri med høy kvalitet og god regularitet.
- Tilby utleieboliger til våre ansatte til markedspris.

Sekretariat

Sekretariatet leverer sekretærtjenester til fylkesrådene, fylkesrådets møter, fylkesordfører, fylkesting, komitemøtene, utvalg, avløsning sentralbord, konferansestøtte og utsending av post for kulturetaten og sentra.

Sentralbord

Sentralbordet leverer sentralbordtjenester til fylkeskommunens etater og sentra, administrerer møteroms-booking og bistår ved utsending av post.

Personal- og organisasjonssenteret

	Vedtatt				
	2014 bud	2015	2016	2017	2018
Personal- og organisasjonssenteret					
Opprinnelig vedtatt budsjett 2014	18 487	18 487	18 487	18 487	18 487
Innlagte vedtatte justeringer m/ innsparing	-756	-756	-756	-756	-756
Justert vedtatt budsjett 2014	17 730	17 730	17 730	17 730	17 730
<u>Endringer:</u>					
Innsparing fig 90/13		-86	-86	-86	-86
Prisvekst 2015		79	79	79	79
<i>Sum ramme før innarbeiding nye tiltak 2015</i>	17 730	17 723	17 723	17 723	17 723
<i>Sum nye tiltak / reduksjoner</i>		0	0	0	0
Netto ramme 2015-2018	17 730	17 723	17 723	17 723	17 723

Personal- og organisasjonssenteret skal levere tjenester innenfor personal, lønn, HMS, HR utvikling og bedriftshelsetjeneste til hele organisasjonen og bidra til utvikling, kompetansebygging og kvalitet innenfor våre ansvarsområder.

Hovedprioriteringer

Personal- og organisasjonssenteret skal levere tjenester av høy kvalitet innen HR-området. Senteret skal arbeide sammen med ledere, tillitsvalgte, verneombud og ansatte for å skape gode prosesser og resultater. Slik skal PO-senteret bidra til at Troms fylkeskommune oppleves som en attraktiv arbeidsplass.

Mål 1

Målrettet ledelse- og organisasjonsutvikling, samt kvalitet i personalforvaltningen

Tilstandsvurdering

Ledelse og organisasjonsutvikling er en kontinuerlig prosess og vil også være det i kommende økonomiplanperiode. Etske refleksjoner og problemstillinger har stadig aktualitet og tematiseres i ulike sammenhenger i organisasjonen. Dette vil få større fokus i perioden.

Strategier og tiltak

- Det skal utarbeides etiske retningslinjer som skaper grunnlag for etisk refleksjon og forståelse
- Sikre ivaretagelsen av lover og forskrifter innenfor personalforvaltningsområdet

Mål 2

Utvikle det psykososiale arbeidsmiljøet

Tilstandsvurdering

Fylkesrådet har vedtatt at det skal gjennomføres arbeidsmiljøkartlegginger, med påfølgende tiltaksarbeid, for å utvikle arbeidsmiljøet i enhetene.

Strategier og tiltak

- Gjennomføre arbeidsmiljøkartlegging regelmessig i hele organisasjonen, hvor ledere og medarbeidere sammen lager tiltak for å utvikle arbeidsmiljøet

Mål 3

Sikre det fysiske arbeidsmiljøet

Tilstandsvurdering

Resultater av interne og offentlige tilsyn viser avvik på enkelte områder når det gjelder fysisk arbeidsmiljø. Det er økt fokus på beredskap i videregående skole og i samfunnet generelt.

Strategier og tiltak

- Sikre beredskap for ulike typer hendelser som kan medføre skade på person, miljø eller materielle verdier gjennom opplæring og bistand til øvelser
- Sikre arbeidsutstyr og maskiner for å forhindre yrkessykdom eller skade på person, gjennom opplæring og interne tilsyn
- Sikre det kjemiske arbeidsmiljøet for å forebygge yrkessykdom eller skade på person eller miljø, gjennom opplæring og interne tilsyn

Økonomisenteret

	Vedtatt				
	2014 bud	2015	2016	2017	2018
Økonomisenteret					
Opprinnelig vedtatt budsjett 2014	10 532	10 532	10 532	10 532	10 532
Innlagte vedtatte justeringer m/ innsparing	-335	-335	-335	-335	-335
Justert vedtatt budsjett 2014	10 196	10 196	10 196	10 196	10 196
<u>Endringer:</u>					
Innsparing ftg 90/13		-48	-48	-48	-48
Prisvekst 2015		6	6	6	6
<i>Sum ramme før innarbeiding nye tiltak 2015</i>	10 196	10 154	10 154	10 154	10 154
<i>Sum nye tiltak / reduksjoner</i>		0	0	0	0
Netto ramme 2015-2018	10 196	10 154	10 154	10 154	10 154

Økonomisenteret har ansvar for å skape gode prosesser knyttet til arbeidet med økonomiplan, budsjett, regnskap og innkjøp. Senteret skal bidra til god økonomistyring og yte økonomi- og innkjøpsfaglige tjenester til hele organisasjonen. Vi skal også bidra til utvikling, kompetansebygging og kvalitet innenfor våre ansvarsområder.

Hovedprioriteringer

Økonomisenteret skal sørge for økonomi- og innkjøpsfaglige tjenester for å sikre grunnlag for god ressursutnyttelse i Troms fylkeskommune.

Økonomisenteret skal levere det Troms fylkeskommune er pliktig til å levere med god kvalitet i henhold til lover, forskrifter og vedtak som er fattet, og bidra til utvikling og lage gode beslutningsgrunnlag.

Mål 1

Vi skal drive aktiv internkontroll

Tilstandsvurdering

Økonomisenteret har hatt stort fokus på internkontroll de senere år, og er sentral i arbeidet med nytt styrings- og kvalitetssystem i fylkeskommunen. Fokuset i årene fremover vil både være å forebygge ved å ha gode oppdaterte regelverk og rutiner, og aktivt formidle kunnskap om disse, samt kontrollere og etterspørre at virksomhetene etterlever gjeldende rutiner.

Strategier og tiltak

- få på plass og videreutvikle fylkeskommunens styrings- og kvalitetssystem
- vurdere risiko og sårbarhetsfaktorer knyttet til økonomiarbeidet
- fokusere på controller-virksomhet, og drive aktiv og forebyggende internkontroll

- det skal være rutinebeskrivelser på våre områder, og disse skal inkludere risiko- og sårbarhetsvurdering og håndtering av dette
- økonomi- og innkjøpsreglementene skal til enhver tid være oppdatert

Mål 2

Vi skal bidra til kompetansebygging i organisasjonen

Tilstandsvurdering

Svært mange er involvert i arbeid som krever økonomi- og innkjøpsfaglig kompetanse, og det er nødvendig med maler, brukerveiledninger, gode verktøy, kurs og veiledning. De siste årene har det vært fokus på å tilgjengeliggjøre nødvendig materiale i Elektronisk Kvalitetshåndbok og intranett, samt å ta i bruk bedre verktøy. Et viktig ledd i vårt bidrag til økonomistyring i de fylkeskommunale virksomhetene er å tilby god opplæring og veiledning. I kommende økonomiplanperiode vil satsingen være å sikre gode rutiner og god kompetanse knyttet til økonomi og innkjøp i Troms fylkeskommune.

Strategier og tiltak

- opplæring gjennom kurs og veiledning
- årlige tilbud om ”opplæringspakke” for nytilsatte i fylkeskommunen
- utvikle opplæringspakke for nye ledere, og delta i opplæringsprogram for nye ledere
- informative og oppdaterte intranett- og internettsider.
- Vurdere og eventuelt utvikle verktøy for eLæring.
- anbefale bruk av oppslagsverktøyet Sticos til alle enheter/virksomheter, og bistå med å ta verktøyet i bruk

Mål 3

Vi skal utnytte mulighetene som ligger i økonomistyringssystemet og annen teknologi

Tilstandsvurdering

Økonomisenteret har en målsetting om å digitalisere arbeidsprosesser knyttet til økonomi for å bidra til en mer effektiv organisasjon, ha en sterkere miljøprofil, få mer helhetlige rutiner og styrke dokumentasjon og internkontroll.

Statlige etater har vært pålagt å bruke elektronisk faktura fra 1. juli 2012. Fra 1. januar 2015 er også kommunesektoren pålagt å kunne ta imot elektronisk faktura på standardformatet EHF. Troms fylkeskommune tok i mot sine første EHF-faktura i 2012. Fra 1. januar 2015 blir også leverandørene, inkludert oss som leverandør til statlige og kommunale etater, pålagt å sende elektroniske faktura på det samme formatet. Dette har vi nå lagt til rette for, og fra og med 2015 vil også Troms fylkeskommune kunne utstede faktura på formatet EHF. Ved å ta i bruk dette formatet (EHF) på elektronisk faktura, ventes det at administrative rutiner kan forenkles ytterligere og forvaltningen effektiviseres.

Troms fylkeskommune har avventet kjøp av digitalt verktøy for konkurransegjennomføring (KGV) i påvente av at aktuelle systemer skulle bli kvitt de verste «barnesykdømmene». Flere gode produkter er kommet på markedet, og behovet for å effektivisere anskaffelsesprosessene samtidig som vi tilfredsstiller fylkeskommunens mål om fullelektronisk arkivering gjør at vi nå er klar for å anskaffe og innføre KGV i hele organisasjonen.

Strategier og tiltak

- videreutvikle funksjonalitet og effektivitet i elektronisk fakturahåndtering
- videreutvikle bruk av E-handel
- ta i bruk utgående elektronisk faktura
- ta i bruk konkurransegjennomføringsverktøy
- ta i bruk flere økonomistyringsverktøy

IT-senteret

	Vedtatt				
	2014 bud	2015	2016	2017	2018
IT-senteret					
Opprinnelig vedtatt budsjett 2014	13 608	13 608	13 608	13 608	13 608
Innlagte vedtatte justeringer	45	45	45	45	45
Justert vedtatt budsjett 2014	13 653	13 653	13 653	13 653	13 653
Endringer:					
Innsparing fig 90/13		-64	-64	-64	-64
Prisvekst 2015		154	154	154	154
<i>Sum ramme før innarbeiding nye tiltak 2015</i>	13 653	13 743	13 743	13 743	13 743
20 % stilling overført fra IT til DU, arkivavdeling		-106	-106	-106	-106
<i>Sum nye tiltak / reduksjoner</i>		-106	-106	-106	-106
Netto ramme 2015-2018	13 653	13 637	13 637	13 637	13 637

Hovedprioriteringer

IT-senteret har det koordinerende ansvaret for IKT-virksomheten i Troms fylkeskommune og skal bidra til å oppnå et tverretattlig samarbeid, kompetanseutveksling samt ivareta en helhetlig sikkerhetsforvaltning.

For å oppnå økt digitalisering av fylkeskommunale tjenester, har fylkesrådet bevilget midler til å delta i KS sitt KommIT-program hvor det satses på en felles IKT-arkitektur og standarder for kommunesektoren. Dette innebærer felles gode integrasjonsløsninger som muliggjør en sømløs digital kommunikasjon/samhandling på tvers av forvaltningen og mot innbyggerne og næringslivet – også innenfor eHelse, NAV, Skatteetaten og Altinn.

Digitaliseringsstrategien 2013-2016 vedtatt av Fylkesrådet 22.10.13 fastslår følgende mål:

Mål 1 Organisering og styring

TFK skal ha en helhetlig og målrettet styring, forvaltning og drift av digitale tjenester (IKT-løsninger) som understøtter og videreutvikler fylkeskommunale oppgaver og tjenestetilbud

Tilstandsvurdering

For å oppnå en målrettet styring av IKT-utviklingen er det viktig at IKT og de ulike fagområdene har arena for samhandling slik at IKT forstår virksomhetsområdets behov og virksomhetsleder forstår IKT sine muligheter og begrensninger inkl. informasjonssikkerhet.

Strategier og tiltak

- Systemeier (ofte etatssjef/virksomhetsleder) er bestiller av ny funksjonalitet
- Stabssjefens ledergruppe utgjør IT-styringsgruppen som skal diskutere/prioritere innspill/tiltak fra de ulike virksomhetsområdene

- Stabssjefens ledergruppe utgjør sikkerhetsledelsen som skal ivareta den årlige sikkerhetsrevisjonen (krav fra Datatilsynet)

Mål 2 Tjenester og arbeidsprosesser

TFK har som målsetting å oppnå økt effektivitet med bedre digital arbeidsflyt, selvbetjeningsløsninger og bedre integrerte tjenester som gir et reelt digitalt førstevalg for innbyggere, næringslivet og på tvers av forvaltningsgrensene. Videre skal TFK redusere papirforbruket

Tilstandsvurdering

Stadig flere tjenester/oppgaver blir digitalisert og det er viktig å vite at IKT påvirker arbeidsprosesser og organisasjonsutvikling på alle områder hvor teknologien tas i bruk. Ved nye digitaliseringstiltak skal gevinster vurderes - direkte gevinster (innsparing i kr), indirekte gevinster (innsparing arbeidsressurser) og kvalitet.

Strategier og tiltak

- Administrative arbeidsprosesser og prosedyrer innenfor saksbehandling, arkiv og skjemabehandling må defineres og vurderes digitalisert. Digitaliserte tjenester skal tilrettelegges for mobil bruk
- Ledelsen skal forstå betydningen av IKT som virkemiddel for omstilling, effektivisering og kvalitetsheving av forvaltning og tjenesteproduksjon Jf eKommune.
- Alle brukere skal kjenne til det digitale trusselbildet – forstå hvilke trusler en bruker/PC/nettbrett/mobiltelefon kan rammes av og hvordan unngå disse
- Verktøy for eLæring vurderes

Mål 3 Teknologi og infrastruktur

TFK skal ha en teknologisk infrastruktur som bidrar til stabile, sikre, mobile og integrerte tjenester som utføres i samsvar med lover, forskrifter, normer og definerte arbeidsprosesser.

Tilstandsvurdering

En god teknologisk infrastruktur (nettverk, servere, skrivere, skannere og brukerstyr) er nødvendig for å utvikle gode brukertjenester innenfor eForvaltning, eHelse, eLæring osv. Videre er det viktig å redusere miljøbelastninger knyttet til IT («grønn IT») – energiforbruk, papirforbruk, både ved innkjøp, forvaltning/drift og bruk, jf. Regjeringens handlingsplan (DIFI) om miljø og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser.

Strategier og tiltak

- Etablere en systemarkitektur som gir en mer standardisert, integrert og brukervennlig plattform for både stasjonære og mobile brukere
- Kost/nytte-vurdere ny teknologi som utfordrer etablert infrastruktur

- Applikasjoner skal ha grensesnitt tilpasset både PCer, Mac og håndholdte enheter.
- Styrke kontrollen over datalagring – lokalt, sentralt, nettsky osv.
- Identitetshåndtering – hvordan oppstår, vedlikeholdes, slettes en brukerident
- Single Sign On for fylkeskommunalt ansatte
- Integrasjonsplattform for å få til en mer sømløs integrering av systemene